

Schilder
de wereld
in je eigen
kleuren

SCHOOLPLAN 2021-2024

Paint the world in your own colours

ONDERWIJS
MET **AANDACHT**
VOOR **ELKAAR**

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. De school en haar omgeving	5
Wie zijn wij?	5
Onze omgeving	6
Onze leerlingen	
Onze ouders	
Onze medewerkers	
Sterkte- en zwakteanalyse	7
Leeftijdsopbouw medewerkers	8
Onze kernwoorden	9
2. Het koersplan 2020-2024 PROO Leiden/Leiderdorp	11
De bedoeling, kernwaarden en leidende principes	
De richting voor de komende jaren	11
3. Ons verhaal en onze ambities	14
Ons palet	14
Beschrijving per domein van ons palet	14
Onze ambities voor de komende jaren	19
4. De wettelijke opdrachten	20
Onderwijskundig beleid	20
Pedagogisch klimaat en sociale veiligheid	21
Didactisch handelen van de leerkracht	22
Ontwikkeling en ondersteuning van de leerlingen	22
Samenwerking met ouders en partners	23
Resultaten (incl. toetsing en afsluiting)	25
Onderwijsaanbod en -tijd	25
5. Personeelsbeleid en lerende organisatie	29
Evenredige verdeling van vrouwen in de schoolleiding	31
Ontwikkeling van een lerende cultuur	32
6. Kwaliteitszorg	34
Kwaliteitszorg op schoolniveau	35
Kwaliteitszorgcyclus PROO Leiden/Leiderdorp	36
7. Financieel beleid	39
8. Meerjarenplan 2021-2024	40
9. Gerelateerde documenten	44
Methodenoverzicht	45

Naam Stichting	PROO Leiden/Leiderdorp
Directeur – Bestuurder	Marton de Pinth
Adres + nr.	Elisabethhof 21-23
Postcode + plaats	2353 EW Leiderdorp
Telefoonnummer	071-5247670
E-mailadres	mail@prooleiden.nl
Website	https://www.prooleiden.nl

Naam school	Leimundo
Directeur	Jan Diebels
Adres + nr.	Hoflaan 80
Postcode + plaats	2321 TA Leiden
Telefoonnummer	071 5724242
E-mailadres directeur	jandiebels@leimundo.nl
E-mailadres school	info@leimundo.nl
Website	www.leimundo.nl

Inleiding

Dit schoolplan is het beleidsdocument voor de periode 2021-2024. Bij het maken van dit schoolplan is uitgegaan van het koersplan 2020-2024 dat het bestuur in samenspraak met de directies van onze scholengroep heeft opgesteld. In hoofdstuk 2 staat dit verder uitgewerkt.

Wij beschrijven in dit schoolplan in hoofdstuk 3 ons verhaal en onze ambities. Hoe hebben wij ons onderwijs ingericht. De beschrijving hiervan moet ons helpen onze richting te behouden en onze focus scherp te houden.

Wij hebben als team onze missie en visie goed besproken, zodat iedereen bij ons op school weet hoe wij de dingen doen en vooral waarom. Hiermee hebben wij ervoor gezorgd dat ons onderwijs voor de kinderen voorspelbaar is en betekenisvol. De komende 4 jaar zullen wij hier aan werken.

In hoofdstuk 4 beschrijven wij de wijze waarop wij invulling geven aan de wettelijke opdracht zoals deze door de inspectie is opgesteld.

Vervolgens komen aan de orde ons personeelsbeleid, de kwaliteitszorg.

Daarnaast hebben wij gekeken naar:

- *De evaluatie van ons vorige schoolplan*
- *De meest recente inspectierapporten*
- *Tevredenheidsmetingen van ouders, kinderen en medewerkers*
- *De evaluaties van onze jaarplannen*
- *De analyse van onze opbrengsten*

Al deze informatie heeft bijgedragen aan dit schoolplan en is voor ons team leidend voor de komende jaren.

Wij hebben met veel plezier en enthousiasme samen aan dit schoolplan gewerkt en vooral mee laten wegen 'wat inspireert ons', 'waar worden de kinderen beter van' en 'is dit echt betekenisvol onderwijs'.

Jan Diebels
directeur Leimundo
februari 2021

1. De school en haar omgeving

Wie zijn wij?

Leimundo maakt deel uit van de Stichting PROOLEIDEN/LEIDERDORP. Wij zijn een school voor openbaar onderwijs voor kinderen van 4 t/m 12 jaar met daaraan verbonden een internationale schakelklas voor nieuwkomers.

Onze populatie bestaat uit leerlingen die in Leiden wonen en wordt bezocht door leerlingen vanuit de hele wereld omdat ouders hier komen werken en/of studeren. Deze leerlingen plaatsen wij in de Internationale Schakelklassen (ISK). Wij maken ons sterk voor onderwijs met extra zorg en aandacht.

De ISK-leerlingen van de groep 4 t/m 6 stromen in de reguliere groep in.

Leimundo is gehuisvest in een splinternieuw gebouw aan de Hoflaan 80. De naamgeving van de school is een combinatie van Leiden (Lei) en de wereld (mundo). Leimundo is ook een wereldschool. Kinderen komen uit verschillende landen met verschillende achtergronden en culturen. Een plek waar kinderen zichzelf kunnen zijn en de ruimte krijgen om hun talenten te ontwikkelen. Daarbij werken we vanuit de waarden die bij onze visie passen. [samen-vertrouwen-plezier-ontwikkelen-verantwoordelijk-wereldburger] Structuur, duidelijkheid en rust bieden hiervoor een belangrijke basis. We leren de kinderen samenwerken, communiceren, kritisch denken, zelfstandigheid, cognitieve, sociale en digitale vaardigheden.

Wederzijds respect staat bij ons hoog in het vaandel. We besteden veel aandacht aan de ontwikkeling van onze leerlingen tot wereldburger. Vanaf groep één krijgen de leerlingen Engelse les van een *native speaker*. Kennis van een vreemde taal is een basisvoorwaarde voor een goed contact met andere culturen. Naast de begeleiding tot zelfstandige, creatieve, kritische en tolerante wereldburgers geven wij betekenisvol onderwijs. Telkens stellen wij ons de vraag: 'wat levert dit aanbod op voor het kind?'

Onze slogan:

'Elk mens is uniek. Jij bent uniek'
'Schilder de wereld in je eigen kleuren'
'Paint the world in your own colours'

De ISK- klas is voor leerlingen van 7 t/m 11 jaar die korter dan een jaar in Nederland wonen en de Nederlandse taal niet of nauwelijks beheersen. Het doel is om de leerlingen de Nederlandse taal te leren en kennis te laten maken met de cultuur en gewoonten. Na een jaar kunnen zij uitstromen naar het reguliere onderwijs.

Op woensdagmiddag wordt aan 12 leerlingen uit de bovenbouw verlengde schooltijd geboden. Deze schakelklas noemen wij de TOP-klas en is bedoeld om kinderen een extra taalstimulus te geven op het gebied van woordenschat, begrijpend lezen en mondelinge taalvaardigheid.

Onze omgeving

Leimundo staat sinds november 2018 in Leiden-Zuidwest. Dit is een wijk met sociale woningbouw, hoog- en laagbouw en eengezinswoningen. Nabij de school zijn diverse flats gesloopt om nieuwbouw te creëren. Wij werken samen met de Stichting Peuterspeelzaal Leiden (SPL) en Smallsteps BSO de Wereld zodat we uw kind(eren) samen onder één dak kunnen opvangen.

In ons gebouw is ook PCB De Ley gevestigd.

Onze leerlingen

Leimundo wordt bezocht door ongeveer 135 leerlingen (01-01-2021). Deze leerlingen komen uit de directe omgeving, maar ook van verder weg. Hier gaat het dan vooral om de leerlingen die op onze school de Internationale Schakelklas bezoeken. Het leerlingenaantal zal de komende jaren gaan oplopen, omdat er nieuwbouw in de wijk wordt gepleegd. Leimundo is echt een afspiegeling van de maatschappij door zijn internationale karakter en de vele culturen die op school aanwezig zijn.

Onze ouders

De ouders van onze kinderen hebben diverse achtergronden. Cultureel en sociaal voegen zij veel toe. Sommige ouders hebben een andere moedertaal, zijn hun land ontvlucht, werken en/of studeren tijdelijk in Nederland. Wij zien onze ouders als onze ambassadeurs die voor een positieve verspreiding van informatie over Leimundo in de wijk en daarbuiten zorgen.

Wij vinden het belangrijk om regelmatig met ouders te praten. Betrokkenheid van ouders heeft namelijk een positief effect op de ontwikkeling van kinderen. Wij organiseren aan het begin van het schooljaar voor alle groepen een informatiemiddag. Daarnaast organiseren wij ouderochtenden om onderwerpen te bespreken die van belang zijn voor de ouders, de school, de wijk.

Onze medewerkers

Ons team bestaat uit een groep ervaren mensen. Groepsleerkrachten en onderwijsondersteunend personeel. Samen werken zij aan de begeleiding van de leerlingen en maken gebruik van elkaars kwaliteiten.

De directeur stuurt het team aan. Naast de groepsleerkrachten zijn er ook een onderwijsassistent, een vakleerkracht gymnastiek en Engels, een leerkracht Topklas, een conciërge en een administratief medewerker.

Sterkte-zwakke analyse

Op basis van alle input van de afgelopen jaren hebben we samen een sterkte-zwakke analyse gemaakt en de kansen en bedreigingen van de school benoemd. Deze analyse vormt ons het vertrekpunt bij het formuleren van onze ambities voor de komende jaren.

Sterke kanten van de school	Minder sterke kanten van de school
*aandacht voor taal *betrokken leerkrachten *doorstroom ISK-leerlingen naar Leimundo *Engelse les vanaf groep 1 *expertise NT2 *gezamenlijke vieringen en tradities *goede ondersteuning in het onderwijsproces *inzet vrijwilligers *kleine school, fijne sfeer *lage drempel voor ouders en kinderen naar leerkrachten en directie *moderne uitstraling door de nieuwbouw *onderwijskansenschool *openbare identiteit *opbrengstgericht werken *ouderbetrokkenheid *pro-actief onze kansen benutten (subsidies halen) *taalexperits (samenwerking met Sardes) *topklas voor leerlingen van groep 7 en 8 *urgentiebesef voor verandering en verbetering	*aandacht voor de actieve leerhouding *urenverdeling in het lesrooster *creatieve vakken (waaronder drama en muziek) *eigenaarschap van leerkrachten in de lijn van de schoolontwikkeling *eigenaarschap van leerkrachten ivm leerlingzorg *elkaar aanspreken *geen goede afspraken over doorstroming van ISK naar reguliere groepen *goede uitvoering GIP (gebruik instructietafel; maken van de serviceronde) *werken met de methode Goed Gedrag *nieuw personeel heeft geen certificaat Kanjertraining
Kansen voor de school	Bedreigingen voor de school
*aandacht voor de 21ste century skills *groeidend aantal aanmeldingen voor groep 1 *groeidend aantal aanmeldingen voor de ISK *internationalisering *kinderen hebben invloed op eigen ontwikkeling *nieuwe ouderpopulatie *renovatie van de wijk *samenwerking externe partners *uitbreiden en verdiepen van ons profiel wereldschool en burgerschap *versterken partnerschap van de ouders *voor- en naschoolse opvang SmallSteps in de school	*leerlingen met grote ondersteuningsbehoeften *opbrengsten staan onder druk (zwakke groepen en gedragsproblematiek) *te klein schoolgebouw (toekomstige groei van de wijk) *vertrekkende leerlingen vanwege verhuizing *voortbestaan speeltuin naast de school *weinig leerkrachten met lesbevoegdheid gymnastiek *weinig uitdagend speelplein

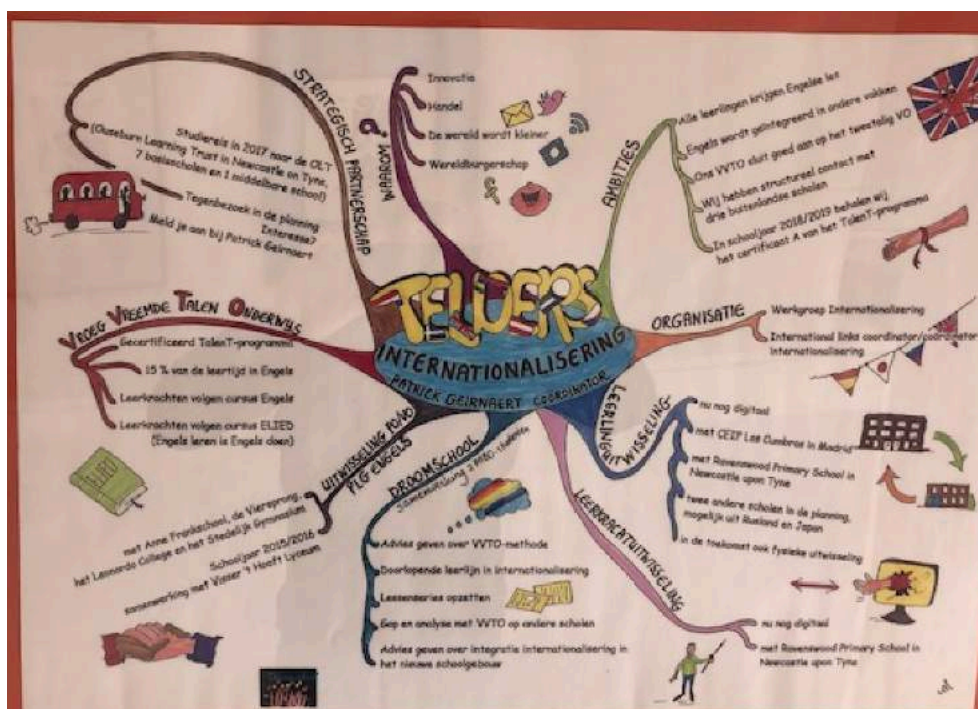
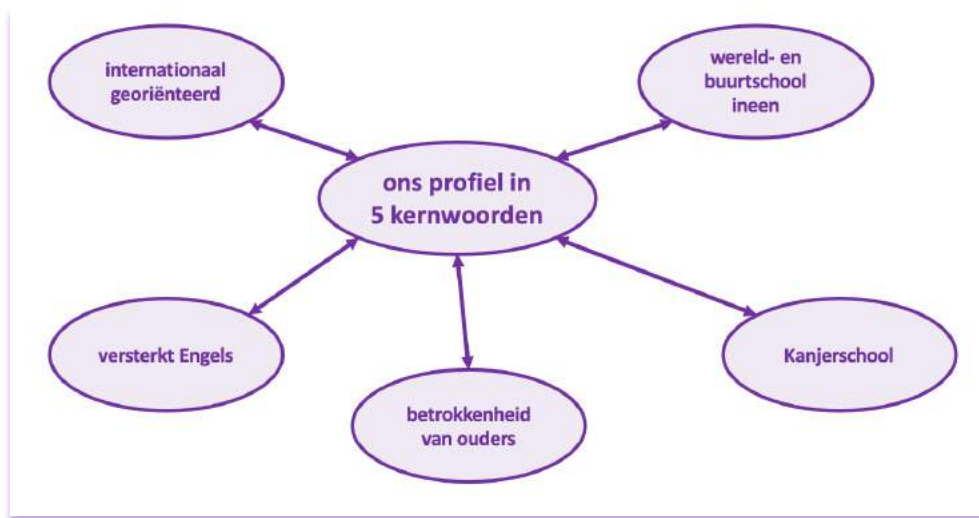
De leeftijdsopbouw van onze medewerkers per 01-01-2021

Per 01-01-2021	DIR (MT)	OP	OOP	totaal
Ouder dan 60 jaar				
Tussen 50 en 60 jaar	1	5	3	9
Tussen 40 en 50 jaar		2		2
Tussen 30 en 40 jaar		2		2
Tussen 20 en 30 jaar		2		2
Jonger dan 20 jaar				
Totaal	1	11	3	15

Onze kernwoorden

Binnen onze school zijn 5 kernwoorden heel belangrijk. In alles proberen wij om in ons onderwijs invulling te geven aan deze begrippen.

1	<i>Internationaal georiënteerd</i> De kinderen van nu groeien op in een wereld die niet stopt bij de grens. De wereld wordt steeds kleiner door het gebruik van e-mail, internet en social media. Daarnaast leven wij in een land met een open economie waarin handel met het buitenland erg belangrijk is. Wij zien het als onze taak om onze leerlingen ook kennis te laten maken met de internationale en interculturele samenleving en hen mondige wereldburgers te laten worden. Daarnaast is Leiden een kennisstad waar veel wetenschappers/expats naar toe komen om te werken.
2	<i>Wereld- en buurtschool ineen</i> Wij zijn een openbare buurtschool en wereldschool ineen. Veel kinderen uit de wijk komen naar onze school vanwege onze Internationale Schakelklassen. Op onze school zijn meer dan 30 nationaliteiten vertegenwoordigd.
3	<i>Versterkt Engels</i> Alle kinderen krijgen Engelse les van een native speaker. Deze lessen worden verzorgd voor de groepen 1 t/m 8. Onze leerinhouden zijn internationaal georiënteerd. Wij doen mee met uitwisselingsprogramma's over de grenzen heen.
4	<i>Ouderbetrokkenheid</i> Ouders op onze school worden betrokken bij de activiteiten die gedurende de schoolloopbaan van het kind plaats vinden. Het gaat hierbij om het begeleiden bij festiviteiten en het meedenken bij zaken die belangrijk zijn voor school, ouders en kind. Wij organiseren ouderbijeenkomsten met als doel met elkaar in gesprek te zijn over wat ons bezig houdt. Ouders uit de groepen 1/2 hebben tweemaal in de week gelegenheid om met hun kind in de klas mee te werken en/of te spelen. Ouders uit het buitenland brengen wij actief in contact met ouders die hier al langer wonen om hen zich sneller thuis te laten voelen in hun nieuwe woonomgeving.
5	<i>Kanjerschool</i> Binnen het kader van de schoolregels en basisregels kanjertraining krijgen de leerlingen de gelegenheid om de sociale en emotionele vaardigheden te oefenen. Wij werken aan 'jezelf durven te zijn', 'het onder woorden brengen van gevoelens', 'het leren oplossen van problemen', 'het omgaan met negatieve en positieve opmerkingen'. Onze leerkrachten zijn geschoold (of volgen de scholing) om de Kanjerlessen te verzorgen. Deze lessen dragen bij aan een veilige leefomgeving in de school. Het is ook een plek waar leerlingen voor zichzelf en de ander opkomen.

2. Het koersplan 2020-2024 PROOLEiden/Leiderdorp

Onze leerling

groeit op in een kenterende samenleving,
waar nieuwe technologieën het leven sterk beïnvloeden.
krijgt met complexe maatschappelijke vraagstukken te maken,
die vragen om zelfbewustzijn, samenwerking en gezamenlijke
verantwoordelijkheid.

Onze leerling leert

nieuwsgierig te zijn, te ontdekken en te leren.
zijn eigen leerwereld te verbinden aan maatschappelijke vragen.
kritisch te denken en open te staan voor ieders mening.
verantwoordelijkheid te dragen voor zichzelf, de ander en de wereld.
zelfbewust, zelfsturend en flexibel te zijn.
betekenisvolle relaties aan te gaan.
zijn ruimte in relatie tot de ander te ontdekken.
een leven lang.

Onze leerling

is welkom
heeft een stem
verdient een plek in onze samenleving

Het

schoolplan van Leimundo is afgestemd op het koersplan 2020-2024 'Verhaal voor de toekomst' van onze scholengroep, PROOLEiden/Leiderdorp. Dit koersplan verbindt ons als scholengroep en biedt scholen richting en ruimte in hun schoolontwikkeling. Het koersplan, dat in co-creatie met de scholen is ontwikkeld, dient als belangrijk uitgangspunt, en krijgt vorm in de schoolplannen.

Onze **bedoeling** is ons startpunt van waaruit wij werken, de **kernwaarden** dienen als ijkpunten en de **leidende principes** zijn onze richting gevers. De komende jaren richten we ons op een paar thema's, **onze richting**.

Onze bedoeling

Als scholengroep dagen wij iedereen uit om zichzelf en de ander te versterken in kennis, denk - en menskracht en vanuit verantwoordelijkheid en nieuwsgierigheid zorg te dragen voor de wereld, de ander en zichzelf.

Eigenaarschap, talentontwikkeling, vertrouwen, verbinding en toekomstgericht zijn de kernwaarden. Deze kernwaarden zorgen voor evenwicht tussen houding, regels en gedrag. De bedoeling en kernwaarden zijn logischerwijs ook van toepassing op onze manier van (samen)werken. De leidende principes die wij hierbij hebben geformuleerd laten zien hoe wij onze waarden zichtbaar maken in de praktijk en hoe wij onze bedoeling nastreven.

Leidende principes:

- *We gaan in dialoog en stellen vragen*
- *Wij verbinden in verscheidenheid*
- *We leren van en met elkaar*
- *We dragen zorg voor brede ontwikkeling*
- *We geven ruimte aan onszelf in relatie tot de ander*

Onze richting

Onze richting kenmerkt de vormgeving van ons onderwijs voor de komende jaren, waarin wij onze opdracht, om onze leerlingen voor te bereiden op een toekomst in de maatschappij, nog meer kunnen waarmaken. Daarbij ligt onze focus op de volgende thema's:

- **Versterken van onze openbare identiteit**

Weten waar we voor staan en dat zichtbaar maken in ons handelen.

Wij zijn een scholengroep voor openbaar onderwijs. We staan op voor iedereen, met respect voor ieders mening en achtergrond. Wij werken vanuit de normen en waarden vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. Dit uit zich in (burgerschaps)onderwijs waarbij we leerlingen uitdagen om verbinding(en) te leggen en kritisch te denken tussen hun eigen leefwereld(en) en grotere maatschappelijke vraagstukken.

- **Brede blik op het onderwijs**

Een goede balans tussen kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming.

Wij geven leerlingen een goede beheersing van de basisvaardigheden, zoals taal en rekenen, en de 21e eeuwse vaardigheden. Maar onderwijs is breder. Naast kwalificatie richten we ons daarom op persoonsvorming en socialisatie. Wij willen dat leerlingen zich ontwikkelen tot individuen die een verantwoordelijke rol kunnen vervullen in de samenleving van nu én in de toekomst. Het is steeds meer van belang dat je weet wie je bent, wat je kan, wat je wilt en waar je voor staat. Deze brede blik is niet alleen te vatten in het curriculum. Het vindt plaats in dialogen, in de ontmoeting en binnen relaties. De leerkracht heeft hier een cruciale rol: op basis van een eigen visie op leren, ontwikkelen en onderwijzen zoeken naar de balans tussen deze drie domeinen.

- **Ontwikkeling naar een lerende organisatie**

Als organisatie zijn wij zelf lerend en in ontwikkeling. Door passende structuren en een lerende cultuur realiseren wij onze doelen binnen de scholen en de scholengroep.

Onze leerkrachten, Interne Begeleiders, conciërges, vakleerkrachten en schoolleiders zijn bepalend voor het leveren van kwalitatief goed onderwijs. Door de veranderende maatschappij wordt van ons allen gevraagd bewust te zijn van eigen talenten, continu te ontwikkelen, flexibel te zijn en een leven lang te leren. We stimuleren ontwikkeling van individuen en teams en bevorderen hierbij eigen initiatief. Met elkaar verbinden we schoolontwikkeling aan personeelsontwikkeling en vormen een lerende organisatie. We gaan hierbij bewust op zoek naar mogelijkheden om eigen talenten en specialismen in te zetten voor de scholen en bovenscholen met elkaar te verbinden. De school is daarmee toekomstgericht en een uitdagende plek om te (blijven) werken.

- **Gerichtheid op samenwerking**

Aangaan van duurzame en betekenisvolle relaties; intern en met onze externe partners.

We kunnen onze bedoeling en merkbepoorting *Onderwijs met aandacht voor elkaar* uitsluitend waarmaken door in verbinding te staan met onze interne en externe partners. Onze belangrijkste partners zijn de leerlingen en hun ouders/opvoeders. **Intern** werken we als scholen onderling steeds meer samen en bundelen onze krachten. We zijn kritische gesprekspartners en leren van en met elkaar. De Leidse regio biedt talloze mogelijkheden tot **externe** samenwerking. Denk hierbij aan onze samenwerking met de voorschoolse educatie, vervolgonderwijs, de samenwerkingsverbanden en jeugdhulp. We hebben geluk met de rijke leeromgeving die de stad te bieden heeft. Tal van musea, culturele instellingen en initiatieven maken een rijk onderwijsaanbod mogelijk.

3. Ons verhaal en onze ambities

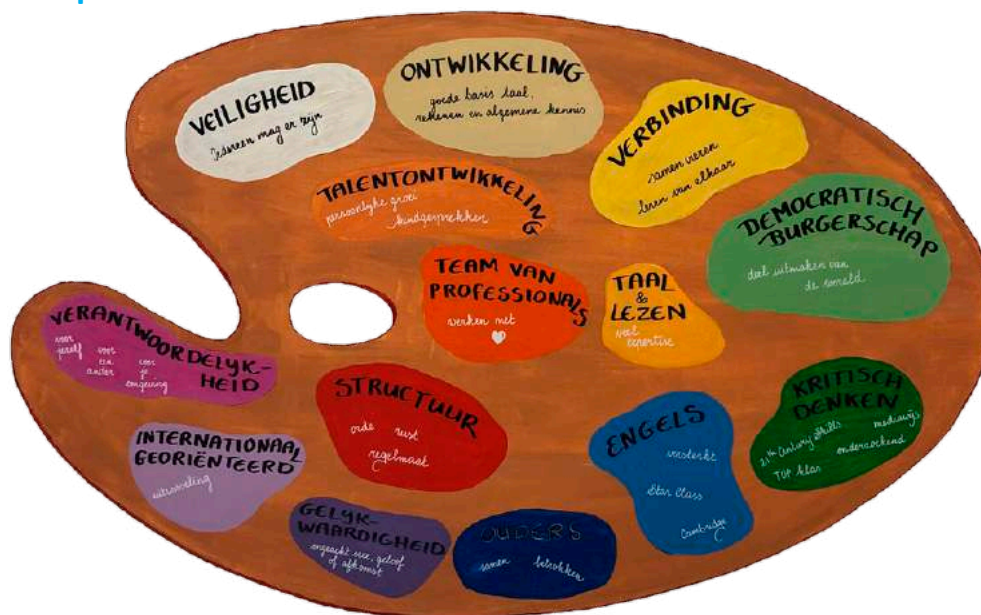
Onze slogan, ons motto is:

**Elk mens is uniek. Jij bent uniek.
Schilder de wereld in je eigen kleuren.
Paint the world in your own colours.**

Wij zorgen ervoor dat onze leerlingen in staat worden gesteld om dit te kunnen doen. Hiervoor hebben wij een breed scala van vaardigheden opgesteld, waarvan wij denken dat deze de kinderen kunnen helpen om hun wereld in de eigen kleuren te schilderen.

Wij noemen dat "ons palet" en dit geeft ons richting om betekenisvol te kunnen werken met onze kinderen en het helpt ouders en kinderen te zien waar wij met elkaar aan werken.

Ons palet

Hierna beschrijven wij per domein wat wij voor onze kinderen belangrijk vinden.

Betrokkenheid van ouders heeft een positief effect op de ontwikkeling van onze kinderen. Informeren en samenwerken is dus belangrijk. Dit doen wij door informatie- en gespreksavonden te organiseren.

Ouders worden uitgenodigd om lessen bij te wonen en er worden themabijeenkomsten voor hen georganiseerd. Bij de kleuters is er tweemaal per week een speelleerinloop waarbij ouders met hun kind kunnen werken en of spelen.

Leerkrachten en directie zijn gemakkelijk te benaderen. Geen ingewikkelde procedures, maar binnenlopen kan gewoon. Voor onze kinderen is het belangrijk dat zij zien dat hun ouders samen met de school aan hun ontwikkeling werken.

Ons team bestaat uit goed gemotiveerde mensen, die vanuit hun Dit zien wij aan de positieve opstelling, hun collegiale houding. Zij voelen zich medeverantwoordelijk voor alle betrokkenen op school. Zij vragen zich voortdurend af 'hoe kan ik dit beter doen?'. Zij zetten hun persoonlijke ontwikkeling in om op school de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Onze leerkrachten werken samen vanuit de gedachte samen verantwoordelijk te zijn voor goed onderwijs. Zij kennen de missie en de visie van de school en handelen hier ook naar. De afspraken die met elkaar gemaakt worden, worden ook nagekomen en zij zijn in staat om goede feedback te geven op elkaars handelen. Op deze manier werken zij mee aan het ontwikkelen van een professionele leergemeenschap.

hart werken.

Onze school moet een veilige school zijn. Een school waar iedereen zich prettig en welkom voelt.

Dat is niet alleen gericht op het gebouw (ziet er verzorgd uit en voldoet aan alle eisen van brandveiligheid), maar ook op onveilige gevoelens, zoals pesten en agressie.

Iedereen (ouders, kinderen, medewerkers) moeten met plezier naar school kunnen gaan en zich daar prettig en veilig voelen.

Onze school is een omgeving waar iedereen zich welkom en geaccepteerd voelt. Hierdoor is het voor iedereen prettig werken.

Wij gaan uit van een persoonlijke benadering en een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Dit zien we door een verzorgde schoolomgeving, iedereen gaat respectvol met elkaar om, ouders voelen zich betrokken bij de activiteiten die georganiseerd worden.

Wij werken aan de sociale en fysieke veiligheid op school. Wij gebruiken de kanjeranpak. Hierdoor worden de sociale en emotionele vaardigheden van de leerlingen versterkt.

Jaarlijks inventariseren wij onze aanpak en stellen eventuele verbeterpunten vast.

Leerlingen groeien op in een steeds complexere, pluriforme maatschappij. Onze school vindt het van belang om de leerlingen op een goede manier hierop voor te bereiden. Leerlingen maken ook nu al deel uit van de samenleving. Kennis is van belang, maar wij vinden het ook belangrijk dat leerlingen op een bewuste manier in het leven staan, waarbij ze niet alleen respect hebben voor anderen, maar ook naar anderen omzien. In de school leren wij leerlingen daarom goed samen te leven en samen te werken met anderen. Wij willen brede kennis over en verantwoordelijkheidsbesef meegeven voor de samenleving.

Op onze school geven wij veel aandacht aan de ontwikkeling van de kinderen tot wereldburger. Wij leren hen bewust en met respect met zichzelf, de ander en de (wereld)wijde omgeving om te gaan, hun talenten te ontplooiën en dat samenwerken resultaat geeft. Wij vinden het belangrijk dat de leerlingen zaken vanuit verschillende perspectieven te bekijken. De leerlingen moeten kennis hebben van de verschillende culturen en religies. Wij zorgen ervoor dat onze leerlingen zich actief betrokken voelen bij de samenleving. Door onze internationaliseringsprojecten halen wij de buitenwereld ook naar binnen.

De kinderen van nu groeien op in een wereld die niet stopt bij de grens. De wereld wordt steeds kleiner door het gebruik van e-mail, internet en social media.

Daarnaast leven wij in een land dat een open economie heeft waarin handel met het buitenland erg belangrijk is. Onze taak is onze leerlingen kennis te laten maken met de internationale en interculturele samenleving en hen mondige wereldburgers te laten worden. Internationalisering op onze school geven wij vorm door alle kinderen Engels les te laten volgen, door het kiezen van internationaal georiënteerde leerinhouden, door over de grenzen heen uit te wisselen (wij hebben contact met 3 scholen in het buitenland) en door internationale beleidsontwikkelingen een plek in ons curriculum te geven.

Taal en rekenen behoren tot de basisvaardigheden. Zonder deze vaardigheden zal het onderwijs niet tot wasdom komen. Algemene kennis zorgt ervoor dat de kinderen het aangeboden in het juiste perspectief kunnen plaatsen. In alle vakken wordt taal gebruikt. Ook bij rekenen, dus is een grote woordenschat belangrijk. Het is belangrijk om een goede definitie van een woord te geven.

Al onze leerkrachten zijn dan ook extra geschoold in taalonderwijs.

Wij stimuleren ouders om met hun kinderen thuis ook met woordenschat bezig te zijn. Sommige kinderen leren het Nederlands als tweede taal.

Bij het rekenen besteden wij veel aandacht aan het automatiseren van alle bewerkingen tot en met 1000.

Algemene kennis doen onze leerlingen op bij de zaakvakken. Wij worden daarbij geholpen door gastdocenten en diverse lespakketten vanuit de afdeling NME van de gemeente Leiden.

ONTWIKKELING

*goede basis taal,
rekenen en algemene kennis*

KRITISCH DENKEN

*21st Century Skills
TOP klas*

*mediawijjs
onderzoekend*

Kritisch leren denken is belangrijk om jezelf in deze maatschappij voldoende houvast te kunnen geven. Dus is het van belang voor leerkracht en leerling om een open leerhouding te hebben. Vanaf groep 1/2 worden er denk- en discussievragen gesteld.

Twaalf kinderen uit de bovenbouw krijgen op woensdagmiddag verlengde schooltijd aangeboden. (Topklas) In deze extra schooltijd krijgen zij extra aandacht voor woordenschat, begrijpend lezen en mondelinge taalvaardigheid.

Wij geven onze kinderen ook de ruimte om op een andere manier te leren door hen in een kleine groep een uitdaging, probleem of doel voor te leggen. Dit moeten zij dan samen oplossen. Zij leren zo goed samenwerken, oplossingen bedenken en keuzes te maken, met elkaar hierover in gesprek te gaan en ook samen doelen te stellen en het werkplan met elkaar te plannen.

Hiermee stimuleren wij de leerhouding en betrokkenheid van de leerlingen en oefenen zij vaardigheden die zij in de toekomst nodig zullen hebben.

Zij maken gebruik van de computer. Daar moeten zij op een verantwoorde manier mee om kunnen gaan. Wij leren kinderen de basisvaardigheden, zodat zij in staat zijn om een werkstuk of presentatie te maken.

TAAL & LEZEN

veel expertise

Bij alle vakken zijn taal en lezen de sleutel naar de 'buitenwereld'. Wij hebben op school veel expertise op het gebied van taal en lezen. Er wordt gewerkt met een woordmuur. Dagelijks is er aandacht voor het aanleren van 5 nieuwe woorden, wordt er een oefendictie gegeven, wordt er voorgelezen en wordt er aandacht besteed aan technisch lezen op een vast moment door de hele school. Verder wordt er in alle klassen gewerkt met denk- en discussievragen.

Voor sommige leerlingen is Nederlands de tweede taal. Zij krijgen extra hulp.

Zes keer per jaar bezoekt de bibliotheekbus onze school. Hier leren de kinderen een boek uitzoeken en mogen zij hun boek omruilen.

De kinderen leren vaardigheden zoals het voorspellen van een tekst samenvatten, moeilijke woorden verklaren (opzoeken in een woordenboek) en de kern uit een tekst halen.

Er wordt gebruik gemaakt van de methode Nieuwsbegrip voor begrijpend lezen.

Wij hechten veel waarde aan de zelfstandigheid van de kinderen, maar ook aan samenwerken, waardoor je ook van elkaar kunt leren. Bij ons op school is er veel aandacht voor samen ontdekken, samen kiezen en samendoen. Hierdoor hebben kinderen samen de verantwoordelijkheid om te leren. Onze leerkrachten begeleiden dit proces 'op maat'. (Sturen waar moet en loslaten waar kan.)

Wij zorgen voor een leeromgeving die de kinderen uitnodigt actief bezig te zijn en zo kunnen ontdekken wat allemaal in hun mogelijkheden ligt.

Samen vieren is bij ons ook belangrijk. Naast de gebruikelijke feesten

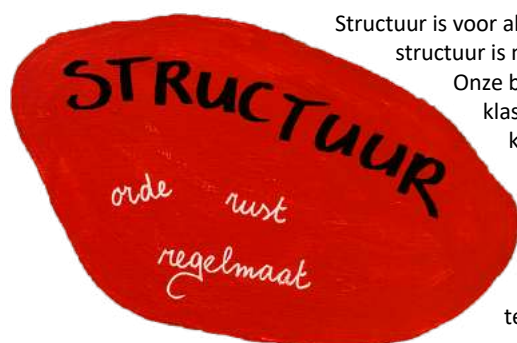
Sinterklaas; Paarse Vrijdag, Kerst en Pasen) vieren wij ook elk jaar een intercultureel feest in de groep.

Veel afsluitende activiteiten vieren wij met elkaar in de aula van de school, zodat iedereen daarbij aanwezig is.

VERBINDING

*samen vieren
leren van elkaar*

(3-oktober;

Structuur is voor alle kinderen heel belangrijk, dus ook voor onze kinderen. Een goede, duidelijke structuur is noodzakelijk om ons onderwijs te laten renderen.

Onze begrippen zijn 'orde', 'rust' en 'regelmaat'. Onze leerkrachten bieden een goed klassenmanagement: zij moeten sturen, plannen, regelen en organiseren. Alleen dan kunnen onze leerlingen succesvol leren. Wij verwachten dan ook een functionele en effectieve inrichting van het lokaal, dat er heldere regels en routines zijn, dat de kinderen actief meedoen, dat de noodzakelijke materialen klaarliggen, dat de leerkracht kinderen aanspreekt als de orde verstoord wordt. Het is belangrijk dat het voor kinderen voorspelbaar is wat de regels zijn. Er wordt gewerkt aan onze schoolregels (bv hoe loop je door de school en hoe gebruik je de trap bij tegenliggers).

Wij zijn een Kanjerschool en wij werken met onze kinderen aan de verantwoordelijkheid om met elkaar een zo prettig mogelijke omgeving te creëren, zodat de leerling niet alleen voor zichzelf verantwoordelijk is, maar ook voor de andere kinderen en hun omgeving. De kernbegrippen hiervoor zijn: vertrouwen, rust, wederzijds respect, sociale redzaamheid, ouderbetrokkenheid, burgerschap, gezond gedrag en duurzaamheid. Tijdens alle interacties met onze leerlingen zal dit het uitgangspunt zijn. Leren kan alleen als je lekker in je vel zit.

Engels is op onze school een kernvak.

Wij vinden de beheersing van de Engelse taal van belang, omdat kennis van deze taal steeds belangrijker wordt door de toenemende internationalisering, de groeiende mobiliteit en het veelvuldig gebruik van nieuwe media. De aandacht die wij besteden aan de Engelse taal zorgt ervoor dat wij ons onderscheiden van andere scholen.

Wij gebruiken het Engels om contact te (onder)houden met de wereld, inclusief andere scholen en leerlingen. Wij zijn een wereldschool!!

Dit doen wij door het Engels in alle groepen aan te bieden, door het behalen van het officieel keurmerk VVTO, een native speaker in te zetten en het Engels ook in te zetten op andere momenten van de dag.

Gelijkwaardigheid is een belangrijk uitgangspunt in ons onderwijs. Wij zijn met de ouders mede-opvoeder van de kinderen en voelen ons daar ook heel verantwoordelijk voor. Gelijkwaardigheid betekent bij ons 'rekening houden met verschillen'. Je mag verschillend zijn, verschillend denken, maar in alles houd je rekening met en heb je respect voor de ander.

Om dit te kunnen zorgen wij ervoor dat de kinderen actief kennis maken met verschillende culturen, gebruiken en denkbeelden. Wij geven aandacht aan de meest voorkomende feesten uit diverse culturen.

Samen feesten zorgt namelijk voor verbondenheid en plezier. Wij vinden het belangrijk dat de kinderen tolerant en respectvol met elkaar omgaan. Wij gebruiken hier onder meer de Kanjertraining voor.

Wij leren de kinderen om situaties en gebeurtenissen vanuit verschillende perspectieven te bekijken en zo inzicht te krijgen in de manier waarop wereld invloed heeft op hen en andersom.

Elk jaar besteden wij actief aandacht aan Paarse Vrijdag. Op deze dag dragen wij actief uit dat eenieder van ons gelijkwaardig is. Je mag zijn wie je bent en je mag houden van wie je wilt.

Wij helpen de kinderen hun talent te ontdekken en stimuleren hen om dit verder te ontwikkelen.

Een manier om achter de talenten te komen is het voeren van kindgesprekken. Regelmatig gaat de leerkracht met het kind in gesprek om op deze manier te achterhalen hoe een kind zich voelt en waar een kind zich mee geholpen voelt. Op deze manier snapt de leerkracht beter wat de onderwijsbehoeften zijn van het kind. Hierdoor kan de leerkracht het

onderwijsaanbod afstemmen. Wij kijken na elke toets welke groei een kind heeft doorgemaakt. Leert het kind nog wel voldoende? Aandacht voor elk kind.

Het gaat ons om talenten in de meest brede zin van het woord. Dus niet alleen taal- en rekentalent, maar ook om creatieve, culturele, motorische, sociaal en onderzoekende talenten en bepaalde praktische vaardigheden. Kinderen worden uitgedaagd om dit te laten zien tijdens vieringen of open podium.

Wij werken aan vaardigheden die onze kinderen in de toekomst nodig zullen hebben: samenwerken en communicatie, sociale en culturele vaardigheden, ict-geletterdheid, probleemoplossend vermogen, kritisch denken en creativiteit.

De ambities voor de komende jaren

1	Wij zorgen ervoor dat bij ons de basis op orde is: taal, rekenen en lezen zijn op niveau. Onze organisatie zorgt ervoor dat onze kinderen optimaal kunnen leren. Om hier invulling aan te geven zullen wij de komende jaren werken aan: - de doorgaande leerlijn taal/lezen - de doorgaande leerlijn rekenonderwijs - het verzorgen van goede lessen (IGDI-GIP)
2	Ons onderwijs is uitdagend en betekenisvol. Om hier invulling aan te geven zullen wij de komende jaren werken aan: - het kritisch leren denken - invulling geven aan de 21ste eeuwse vaardigheden - het probleemoplossend leren - de ict-vaardigheden
3	Wij bereiden onze kinderen voor op een internationaal georiënteerde samenleving. Om hier invulling aan te geven zullen wij de komende jaren werken aan: - een verdere invulling van het vak Engels als kernvak - het verkrijgen van het officiële keurmerk VVTO - het verzorgen van internationaal georiënteerde lessen - het deelnemen aan uitwisselprogramma's
4	Op onze school zijn de ouders op een goede manier betrokken bij het onderwijs en de organisatie hiervan. Om hier invulling aan te geven zullen wij de komende jaren werken aan: - het regelmatig verzorgen van informatieavonden - de ouders actief uit te nodigen om lessen bij te wonen - het organiseren van gespreksavonden met specifieke thema's - het in de kracht zetten van de groep 'ouderinitiatief'

21st Century Skills

4. De wettelijke opdrachten

Onderwijskundig Beleid

In het vorig hoofdstuk hebben wij ‘ons verhaal’ omschreven en onze ambities gespecificeerd.

In dit hoofdstuk staat de inhoudelijke vormgeving en organisatie van onze school, ons onderwijs centraal. Zo goed mogelijk omschrijven wij onze bedoeling en de manier waarop wij betekenis onderwijs kunnen en willen geven aan onze leerlingen.

Elke school maakt keuzes in het onderwijskundig beleid passend bij het verhaal van de school. Het kwaliteitskader van PROOLEIDEN/Leiderdorp vormt hierbij de basis en staat verwoord in het kwaliteitsbeleid.

Dit is samengevat in onderstaande richtinggevende uitspraken:

- *We willen dat leerlingen met plezier naar school gaan en zich veilig voelen op school.*
- *We zorgen daarom voor een pedagogisch klimaat dat veilig, stimulerend en ondersteunend is om tot leren te komen (subparagraaf pedagogisch klimaat en sociale veiligheid).*
- *Leerkrachten werken planmatig; leerkrachten plannen en structureren hun handelen met behulp van informatie die zij over leerlingen hebben. Leerkrachten geven les volgens didactische principes van waaruit ‘een goede les’ bestaat. (subparagraaf didactisch handelen)*
- *Om ervoor te zorgen dat leerlingen zich optimaal naar hun potentie kunnen ontwikkelen, volgen we de ontwikkeling van de leerling nauwkeurig m.b.v. valide methode (on)afhankelijke toetsen/observatie-instrumenten en worden resultaten van leerlingen geanalyseerd met behulp van het opbrengstenkatern, zodat we leerlingen indien nodig extra ondersteuning of uitdaging kunnen bieden. (subparagraaf ontwikkeling en ondersteuning van leerlingen/resultaten)*
- *We streven naar een breed aanbod met aandacht voor kwalificatie (kennis en vaardigheden), socialisatie en persoonsvorming om leerlingen voor te bereiden op hun vervolgonderwijs én de samenleving (subparagraaf onderwijsaanbod en tijd).*

Dit doen we samen, met leerkrachten onderling, met scholen binnen onze scholengroep, waarbij we van en met elkaar leren.

In deze paragraaf beschrijven we het onderwijskundig beleid van onze school. Het onderwijskundig beleid is de uitwerking/de vertaling van 'het verhaal' van onze school naar de praktijk. Het hoofdstuk is opgedeeld in sub-paragrafen, passend bij ons kwaliteitskader en de wettelijke eisen.

Pedagogisch Klimaat en sociale veiligheid

Samen leren betekent dat het belangrijk is dat je elkaar kent. Het is essentieel en een van de belangrijkste taken dat de leerkracht investeert in een goede relatie tussen leerkracht en leerling, maar ook tussen leerlingen onderling.

Wij hebben een zeer gemengde school met leerlingen vanuit 'alle hoeken' van de wereld. Onze leerkrachten moeten beschikken over een goede culturele antenne. Zij moeten een open en positieve houding hebben voor andere culturen en meertaligheid. Zij moeten er voor zorgen dat zij goed inzicht hebben in de culturele achtergrond en de thuissituatie van de leerlingen.

Het pedagogisch handelen van de leerkracht is afgestemd op het versterken van de drie basisbehoeften van de leerlingen: relatie, competentie en autonomie. Binnen de afzonderlijke competentie wordt een onderscheid gemaakt tussen een basis en een breedte aanbod.

- *Relatie: ik voel mij geaccepteerd, ik hoor erbij, ik voel mij welkom en veilig. Er wordt met mij gesproken en niet over mij.*
- *Competentie: de taken die ik moet doen, kan ik ook. Ik ontdek dat ik ook steeds meer kan.*
- *Autonomie: ik wil vrijheid en zelfbepaling. Wil verantwoordelijk zijn voor de eigen taken. Ik kan mijzelf voor een groot deel sturen.*

Sociale veiligheid zorgt ervoor dat de leerlingen zich op school prettig en gewaardeerd voelen. Op onze school wordt daarvoor de Kanjermethode gebruikt. Al onze leerkrachten zijn hierin opgeleid. Voor nieuwe leerkrachten is dit een vereiste. Zij moeten zich zo snel mogelijk laten scholen. Het geeft namelijk inhoud aan de sfeer die wij op school willen bewerkstelligen.

Een veilige omgeving vraagt ook om rust, orde en structuur. Een functionele en uitdagende leeromgeving zal zorgen voor een goed leerklimaat.

De Kanjertraining helpt kinderen omgaan met negatieve aspecten, maar ook hoe zij dit kunnen ombuigen naar positieve veranderingen. Helaas komt het voor dat er op school gepest wordt. Leerlingen, ouders, maar ook teamleden, kunnen hierover in gesprek gaan met onze anti-pest-coördinator. Samen brengen wij de situatie in kaart en bespreken wij de mogelijkheden om het op te lossen.

Sociale veiligheid gaat niet vanzelf en er gebeuren zaken die kinderen en/of ouders niet zelf kunnen oplossen. Zij kunnen vertrouwelijk met onze interne contactpersoon in gesprek. Deze zorgt ervoor dat kinderen en/of ouders op een goede manier geholpen worden met de problemen waar zij mee zitten. Voor de leerkrachten geldt dat zij zich houden aan de vastgestelde 'meldcode'.

Didactisch handelen van de leerkracht

Onze leerkrachten geven op een effectieve wijze vorm aan passend onderwijs en zij gaan uit van de verschillen tussen de leerlingen.

Er wordt in de groepen gewerkt volgens het IGD-model, de kinderen zijn in 3 niveaus ingedeeld. Onderwijsassistenten, maar ook stagiaires ondersteunen de leerkracht.

Wij hechten veel waarde aan de zelfstandigheid van de leerlingen en wij stimuleren hen dan ook om zoveel mogelijk samen te werken. Het samen ontdekken, samen kiezen en samen doen bevordert de actieve en zelfstandige houding van de leerlingen. Naast zelfstandigheid werken wij ook aan de verantwoordelijkheid van de leerlingen. Autonomie en verantwoordelijkheid betekent niet dat de leerkracht de kinderen te snel en te gemakkelijk loslaten. De leerkracht begeleidt het proces. Zij sturen waar moet en laten los waar kan.

Dit betekent dat de leerkracht

- *moet zorgen voor een leeromgeving die uitnodigt tot actief leren
- *alle leerlingen moet betrekken bij de onderwijsactiviteiten,
- * gestructureerd moet werken
- *voorkennis bij de leerling activeert
- *regelmatig nagaat of de uitleg is begrepen
- *zorgt dat de leerling geconcentreerd kan werken
- *de leerlingen laat samenwerken

Ontwikkeling en Ondersteuning van leerlingen

Onze school besteedt veel aandacht aan de zorg en begeleiding van de leerlingen. De ondersteuning richt zich op het zo optimaal mogelijk ontwikkelen van de cognitieve en sociaal-emotionele vaardigheden van de leerlingen.

Onze begeleiding is gebaseerd op de uitgangspunten van de 1-zorgroute. Wij werken handelings- en opbrengstgericht. Door afname van toetsen en observaties krijgt de leerkracht een goed beeld van de leerling. Tijdens de groepsbespreking met de internbegeleider worden de vorderingen van de groep, de individuele ontwikkeling van de leerlingen en de onderwijsbehoefte van elke leerling besproken. De resultaten van dit gesprek komt in een groepsoverzicht te staan en op basis van dit overzicht stelt de leerkracht twee keer per jaar een groepsplan op. In dit groepsplan onderscheiden wij de basisgroep, de verlengde instructie groep en de verrijkingsgroep. Instructie, aanbod en leertijd voor elke leerling wordt hierop afgestemd.

Het is ons streven om kinderen zo goed mogelijk onderwijs te geven. Wij gaan uit van de ontwikkelingsmogelijkheden en talenten van het kind. Soms is er iets extra's nodig om een kind verder te helpen. Wanneer blijkt dat het resultaat structureel onder het gewenste niveau blijft zal de leerkracht (eventueel in samenspraak met de intern begeleider) in overleg met de ouders verschillende acties ondernemen,

zoals:

- *meer leertijd (extra oefening)
- *extra of andere instructie
- *meer automatiseren (met behulp van de computer)
- *aanpassen van de verwerking (andere lessen, versnellen of verdiepen)
- *extra huiswerk

Soms is de extra aandacht niet voldoende en vraagt de leerkracht extra begeleiding aan. Samen met ouders zoeken wij naar de begeleiding van hun zoon of dochter.

De mogelijkheden zijn:

Remedial Teaching: RT

De remedial teaching op Leimundo wordt gegeven door de leerkracht. De onderwijsassistent biedt extra ondersteuning in de onderbouw. De leerkracht geeft daarnaast preventieve en remediërende lessen.

Interne begeleiding: IB team

De intern begeleider coördineert de ondersteuning en begeleiding van de leerlingen en heeft de volgende taken:

- *het bijhouden van de ontwikkeling van alle kinderen en hun gegevens
- *het begeleiden van de leerkrachten
- *het onderzoeken van de leerlingen
- *het begeleiden van leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte
- *het onderhouden van contacten met andere scholen, collegae en hulpinstanties

Logopedie:

Het doel van logopedie (screening wordt verzorgd door een logopedist van Onderwijsadvies) op school is het optimaliseren van de mondelinge communicatie van de leerlingen. Kinderen met problemen op het gebied van spraak, stem, taal en/of gehoor worden verwezen naar een vrijgevestigde logopediepraktijk. Daarnaast wordt voorlichting aan ouders en leerkrachten gegeven.

Samenwerking met ouders en partners

Alle medewerkers van Leimundo vinden samenwerking met ouders heel belangrijk. Het zorgt voor wederzijds begrip. De kwaliteit van ons onderwijs wordt door deze samenwerking bevorderd, maar ook de ontwikkeling van de leerlingen. Wij dagen onze ouders uit om zich actief mee te denken met school. Wij nodigen de ouders uit voor thema-avonden, deelname aan medezeggenschapsraad en/of ouderraad en ondersteuning bij het werken met kinderen.

Leimundo staat midden in de samenleving. Wij werken actief aan het samenwerken met de verschillende instanties in onze wijk. Via deze externe instanties halen wij expertise binnen, waardoor wij samen kunnen werken aan de opvoeding en ontwikkeling van onze kinderen. Op deze manier geven wij invulling aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid hiervoor.

De externe instanties zorgen voor advies, hulp en ondersteuning. Dit komt de kwaliteit van het onderwijs en de school als organisatie ten goede.

Leimundo houdt systematisch en gereguleerd contact met:

- *Basisscholen, Voortgezet Onderwijs en Beroepsonderwijs, Hoge School Leiden*
- *Bestuurskantoor PROO Leiden/Leiderdorp*
- *B plus C (bibliobus)*
- *Gemeente Leiden (onderwijskansen, diverse projecten, VVE)*
- *Museum en School*
- *NME*
- *SOL (Samen Ondernemend Leren)*
- *Technolab*
- *Voor- en buitenschoolse voorzieningen*

In het kader van de zorg onderhouden wij contacten met:

- *Centrum voor Jeugd en Gezin*
- *GGD (schoolarts)*
- *JES Rijnland (diverse onderwijs en opvoed ondersteunende projecten)*
- *Onderwijsadvies (logopediste, accountmanager)*
- *Leerplichtambtenaar*
- *PIT (Preventief Interventie Team)*
- *PPO (directiekring, expertteam)*
- *Wijkagent*

In het kader van onze internationalisering werken wij ook samen met basisscholen buiten Nederland.

De komende jaren blijven wij ons actief inzetten om de goede samenwerking met ouders en externe partners voort te zetten.

Resultaten (incl. toetsing en afsluiting)

Leimundo werkt systematisch en doelgericht aan het maximaliseren van de prestaties en heeft hoge verwachtingen van de leerlingen. Wij maken gebruik van het CITO-leerlingvolgsysteem. Wij richten ons op de gemiddelde vaardigheids-score van de CITO-toetsen. In de groepen 1 en 2 maken wij gebruik van de methode Kijk. Naast deze toetsen hebben wij ook onze eigen observaties en de methode-gebonden toetsen.

Op schoolniveau maken wij per jaar tweemaal een 'zelfevaluatie opbrengsten'. De bespreking hiervan zorgt voor mogelijke interventies (meer tijd inroosteren voor een bepaald vakgebied, instructie wijzigen, differentiatie aanpassen). De analyse 'zelfevaluatie opbrengsten' van maart wordt samen met het team besproken. Op basis hiervan worden er concrete werkafspraken gemaakt.

Wij vinden het van belang dat onze leerlingen presteren naar hun mogelijkheden, zodat zij succesvol kunnen doorstromen naar een vorm van voortgezet onderwijs die voor hen passend is. Onze adviezen zijn in overeenstemming met de verwachtingen op grond van de kenmerken van de populatie. Groei is wat ons betreft belangrijker dan niveau.

Onderwijsaanbod en tijd

vak	methodieken	opmerkingen
Nederlands		
Taal	Taal op Maat Toetsing: *methodegebonden toetsen *Taalzee (computer)	Voor onze leerlingen is een gedegen taalaanbod belangrijk. Daarom wordt tijdens alle lessen gebruik gemaakt van de 4-takt en de woordmuur.
Spelling	Spelling op maat Spellingoefenen.nl Toetsing: *methodegebonden toetsen *CITO toetsen	De spellingkaarten zijn zichtbaar in elk groepslokaal vanaf groep 4. Vanaf groep 4 nemen wij elke dag het 5-zinnen dictee af.
Technisch Lezen	Veilig Leren Lezen Estafette lezen Toetsing: *AVI *DMT	Technisch lezen wordt in groep 3 aangeboden via de methode Veilig Leren Lezen.

Begrijpend Lezen	Taal op Maat Toetsing: *methodegebonden toetsen *CITO Nieuwsbegrip XL in de groepen 5 t/m 8 en voor groep 4 in de 2de helft van het schooljaar. Voor de groepen 5 t/m 8 zijn er 2x per jaar toetsen.	In groep 1/2 is er aandacht voor begrijpend luisteren. In groep 3 wordt gestart met het onderdeel begrijpend lezen uit de methode Veilig Leren Lezen
Schrijven	Pennenstreken	Dit wordt gebruikt vanaf groep 3.

vak	methodieken	opmerkingen
Engels		
	Stepping Stones Toetsing: *methodegebonden toetsen Words&Birds (computer)	Deze methode wordt ingezet vanaf groep 3. De lessen worden gegeven door een native speaker vanaf groep 1.

vak	methodieken	opmerkingen
Rekenen		
Wiskunde inzicht en handelen	Alles telt Q Toetsing: *methodegebonden toetsen *CITO Rekentuin (computer)	De ICT methode is ingevoerd in 2020 en bevindt zich nu in het implementatieproces.
Getallen en bewerkingen	Alles telt Q Toetsing: *methodegebonden toetsen *CITO	
Metten en meetkunde	Alles telt Q Toetsing: *methodegebonden toetsen *CITO	

vak	methodieken	opmerkingen
Oriëntatie op jezelf en de wereld		
Mens en samenleving -maatschappelijke verhoudingen		De school levert een bijdrage aan burgerschapsvorming en persoonsontwikkeling van de leerlingen.

waaronder staatsinrichting -geestelijke stromingen -bevordering van de sociale redzaamheid (ook in het verkeer) -bevordering gezond gedrag -bevordering actief burgerschap en sociale integratie, overdragen kennis -diversiteit van de samenleving	Kanjertraining Goed Gedrag (deze methode wordt momenteel ingevoerd) Lekker Fit Leuke activiteiten Projecten zoals Paarse Vrijdag en diverse culturele feesten	In de groep worden thema's besproken uit het Jeugdjournaal en Nieuwsbegrip. In alle groepen. Kanvas Sociale veiligheidslijsten vanaf groep 3. Smoothies maken Deelname aan het Nationaal Schoolontbijt Deelname aan het schoolfruitprogramma Actief bezig zijn met een goed doel (bv het sparen van doppen voor blinde-geleide honden) Wij besteden aandacht aan sociale en culturele vaardigheden. In de bovenbouw gaan de leerlingen op excursie naar het Anne Frankhuis.
---	--	--

vak	methodieken	opmerkingen
Natuur en techniek		
	Leefwereld Natuur om de hoek Technolab Toetsing: *methodegebonden toetsen	Deze methode wordt vernieuwd.

vak	methodieken	opmerkingen
Aardrijkskunde		
	Wijzer door de wereld Toetsing: *methodegebonden toetsen	Deze methode wordt vernieuwd.

vak	methodieken	opmerkingen
Geschiedenis		
	Wijzer door de tijd Toetsing: *methodegebonden toetsen	Deze methode wordt vernieuwd.

vak	methodieken	opmerkingen
Verkeer		
	Klaar over School op safe Toetsing: *methodegebonden toetsen Verkeersexamen in groep 7	Deze methode wordt vernieuwd. Wij werken met de praktijklessen verkeer van School op Safe. Voor de groepen 6, 7 en 8 gebruiken wij de jeugdverkeerskrant van Veilig Verkeer Nederland.

vak	methodieken	opmerkingen
Kunstzinnige oriëntatie		
	Toetsing aan de hand van werkstukken	Wij werken aan de doorgaande lijn.

vak	methodieken	opmerkingen
Bewegingsonderwijs		
	De groepen 3 t/m 8 en de ISK hebben les van de vakleerkracht. De leerkracht van groep 1/2 observeert met behulp van een kijkregistratie.	De leerlingen hebben 2x per week bewegingsonderwijs waarvan 1x van een vakleerkracht. De leerlingen van de groep 1/2 maken 4x per week gebruik van het speellokaal, waarvan 1x begeleid door een vakdocent.

vak	methodieken	opmerkingen
Informatie en Communicatie Technologie (ICT)		
	Vaardigheden via digi- ateliers Passende lessen Mediawijsheid Afspraken doorgaande leerlijn Diploma Veilig Internet	Digitalisering van het onderwijs: ICT wordt bij PROO Leiden/Leiderdorp ingezet als middel ter facilitering en bevordering van de kwaliteit van het onderwijs. De inrichting bevat mogelijkheden waar door medewerkers en leerlingen kan worden samengewerkt en vaardigheden kunnen worden getoetst en geoefend. PROO Leiden/Leiderdorp voorzien in een netwerkinrichting, adviseert aangaande de aanschaf van hardware en neemt complexe en technische ICT-gerelateerde zaken uit handen van de scholen. De school kan zich hierdoor volledig richten op het gebruik van en de implementatie van ICT in het onderwijs.

Door deze leerstof aan te bieden middels het gebruik van genoemde leermiddelen, de wijze waarop deze leermiddelen worden ingezet en de leertijd die wordt gereserveerd voor deze inhoud voldoet de school aan de kerndoelen en de wettelijke eisen zoals verwoord in artikel 9 van de Wet Primair Onderwijs.

5. Personeelsbeleid en lerende organisatie

In dit schoolplan beschrijven wij 'het verhaal van onze school'. Wat voor school willen wij zijn en vooral hoe stralen wij dit uit. Hoe zichtbaar is dit voor iedereen (ouders, kinderen, medewerkers).

Zijn onze ambities voor iedereen helder en is men ook in staat om samen invulling te geven aan deze ambities? Hebben wij de juiste mensen om de ambities waar te maken en is er een breed commitment? Allemaal vragen die beantwoord kunnen worden als het personeelsbeleid op orde is.

Veel zaken zijn bovenschools geregeld, maar vragen op school de inhoudelijke invulling.

Wij maken een analyse om daarna de passende Human Resource instrumenten, werkprocessen en organisatievormen te kunnen vormgeven. Kernwaarden als verbinding, vertrouwen (in eigen kunnen en in de ander) en eigenaarschap zijn daarbij cruciaal. Het gaat hier om het vormgeven van persoonsvorming en socialisatieprocessen voor personeel en de vraag is welk formeel en informeel leiderschap dit vraagt.

De medewerkers van Leimundo zijn altijd bevoegd voor het werk dat zij doen. Vanuit het besef samen verantwoordelijk te zijn voor de ontwikkeling van de leerlingen zorgen zij ervoor dat voor het onderwijs aan onze leerlingen de bekwaamheid op niveau blijft.

De kwaliteit van het onderwijs wordt in grote mate bepaald door de kwaliteit van de leerkracht. Deze moet voldoende professionele ruimte hebben om het onderwijs op een hoog niveau vorm te geven. Van alle medewerkers wordt verwacht dat zij 'een leven lang leren'. Zowel individueel (voor de persoonlijke groei), als gezamenlijk (teamleren).

Een vast onderdeel van samenwerken aan schoolontwikkeling is dat teamleden bij elkaar in de groep gaan kijken om van elkaar te leren.

Verder nemen wij actief deel aan bovenschoolse activiteiten van de PROOAcademie om zo ook van andere scholen te leren, ervaring en kennis uit te wisselen. Denk aan de netwerken en leerteams op verschillende vakgebieden waar coördinatoren van de verschillende scholen met elkaar aan de slag gaan.

De scholing wordt vastgelegd in een scholingsplan. De Bekwaamheidseisen Leraar Primair Onderwijs zijn uitgangspunt voor de wijze waarop het personeelsbeleid binnen PROO Leiden/Leiderdorp vorm gegeven wordt.

De bekwaamheidseisen maken onderscheid in 3 bekwaamheden:

- *De vakinhoudelijke bekwaamheid*
De leraar beheerst de inhoud van zijn onderwijs. Hij staat boven de stof en kan deze samenstellen, kiezen of bewerken dat de leerlingen kunnen leren. De leraar kan verbanden leggen met het dagelijks leven, met werk en met wetenschap en hierdoor bijdragen aan de ontwikkeling van de leerlingen.
- *De vakdidactische bekwaamheid*
De leraar is in staat de vakinhoud op een duidelijke wijze aan de leerling te presenteren. Hij stemt dit af met de collegae en op het onderwijskundig beleid van de school. De leraar kan de vakinhoud vertalen naar leerplannen en kan dit afstemmen op alle leerlingen.
- *De pedagogische bekwaamheid*
De leraar kan voor alle leerlingen een veilig, ondersteunend en stimulerend leer- en leefklimaat realiseren. Hij volgt de sociaal emotionele ontwikkeling en stemt daar zijn handelen op af. Hij bewerkstelligt het morele kompas.
Hij stemt zijn pedagogisch handelen af met collegae en anderen die verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van de leerling. Hij draagt bij aan burgerschapsvorming en de ontwikkeling tot een zelfstandige en verantwoordelijke volwassene (een burger van stavast).

Binnen PROO Leiden/Leiderdorp zijn afspraken gemaakt over het personeelsbeleid. Naar aanleiding van de vastgestelde gesprekscyclus worden er diverse gesprekken gevoerd met de medewerkers: vorderingsgesprekken, functioneringsgesprekken en beoordelingsgesprekken. Het functioneren en het verder ontwikkelen van de medewerker wordt hierin besproken met als doel de onderwijskwaliteit op een hoger niveau te brengen. Ook gaan directie en intern begeleider elk jaar meerdere keren op groepsbezoek. Deze bezoeken staan in het teken van de ambities die het betreffende jaar centraal staan en worden altijd afgesloten met een nagesprek. De verantwoordelijkheid voor de professionele ontwikkeling ligt bij elke medewerker zelf. Wij verwachten een onderzoekende, anticiperende houding. De motor van de ontwikkeling van onze medewerkers komt voort uit een aantal overwegingen:

- *Er is noodzaak tot professionele groei vanuit de leerbehoeften van de leerlingen.*
- *Er is noodzaak tot professionele groei vanuit de intrinsieke behoefte van de medewerkers zelf.*
- *Er is een noodzaak tot professionele groei vanuit de eisen die de omgeving aan het onderwijs stelt.*
- *De professionele bagage van elke medewerker zal up-to-date moeten zijn ten aanzien van het optimale onderwijs dat elke leerling moet krijgen.*
- *Binnen de school is bekend wat de school nodig heeft om het onderwijs aan de leerlingen te optimaliseren in de richting van de 21ste eeuw.*

Wij stimuleren collegiale consultatie, mede rondom passend onderwijs. Verschillen in de groep zijn op dit moment meer regel dan uitzondering, maar hoe pak je dat dan aan?

Iedereen moet toegerust zijn op de uitvoering van zijn werk en wij stimuleren de medewerkers dan ook om het scholingsbudget te benutten en de mogelijkheden om een lerarenbeurs aan te vragen.

Wij vragen mensen na te denken over hun talenten binnen de school: wat zijn je specialisaties, heb je een talent dat breed ingezet kan worden?

Om het personeelsbeleid goed uit te kunnen voeren maken wij gebruik van:

- *begeleiding*
- *bekwaamheidsdossier*
- *beoordelingsgesprekken*
- *coaching*
- *collegiale consultatie*
- *deskundigheidsbevordering*
- *evaluatiegesprekken*
- *flitsbezoeken*
- *functioneringsgesprekken*
- *groepsbezoek*
- *interview*
- *mentoring*
- *nascholingsgroepen*
- *persoonlijke ontwikkelplannen*
- *professionele Leergemeenschap (PLG)*
- *scholingsplannen*
- *taakbeleid*

De directeur heeft de verantwoordelijkheid om te komen tot een professionele cultuur.

De directies van PROO Leiden/Leiderdorp volgen gezamenlijke scholingen op maat. Er wordt gericht gewerkt aan de professionele en vakinhoudelijke ontwikkeling.

De directie zorgt voor:

- *een scholingsplan*
- *evaluatie van dit scholingsplan*
- *feedback en feed forward op basis van waarnemingen en gesprekken*

Evenredige verdeling van vrouwen in de schoolleiding.

Het (midden)management biedt kansen voor vrouwen om door te groeien naar een directeursfunctie. Het bestuur stimuleert derhalve vrouwen om te opteren voor managementtaken. In gesprekken en in het kader van het loopbaanbeleid dienen directeuren de deelname van vrouwen in deze functies te bespreken en te stimuleren. Het bestuur (directeur-bestuurder) stelt dit, tijdens schoolbezoeken aan de orde. Leerkrachten die ambitie voor een managementfunctie hebben, kunnen worden gestimuleerd om een managementopleiding te gaan volgen.

Ontwikkeling van een lerende cultuur

Wij ontwikkelen ons naar een lerende cultuur. Processen zijn bespreekbaar en ook wat 'onder de huid' zit kan besproken worden.

Zaken worden niet als bekend en helder verondersteld. Beelden van elkaar worden gecheckt en verwachtingen worden uitgesproken. De vragen in onderstaand radar helpen ons om aan de lerende cultuur te werken.

Leimundo bestaat uit een leergierig en ambitieus team. Wij werken met specialisten in de school en wij gaan uit van gedeelde verantwoordelijkheid en eigenaarschap. Onze coördinatoren en specialisten vervullen een voortrekkersrol als het gaat om borgen, ontwikkelen en/of vernieuwen van een bepaald vakgebied. Ook onze specialisten leggen klassenbezoeken af en geven dan de terugkoppeling van de opgedane kennis terug aan het team. Wij werken met elkaar en gaan dit de komende jaren intensiveren.

Stagebeleid en Opleiden in de school

Wij bieden studenten van de opleiding tot leraar en de opleiding tot onderwijsassistent de mogelijkheid het vak te leren tijdens stages.

Het bovenschools stagebeleid wordt de komende jaren bij PROO Leiden/Leiderdorp uitgewerkt. Op onze school regelt de stage-coördinator het plaatsen over de verschillende groepen.

De coördinator blijft betrokken tijdens de stage. Bij problemen wordt de coördinator ingeschakeld.

De coördinator neemt deel aan de bijeenkomsten van PROO Leiden/Leiderdorp.

Voor de vastgestelde plannen verwijzen wij naar de bijlagen.

Door het aanklikken van de bijlage wordt er rechtstreeks naar de bijlage gegaan.

6. Kwaliteitszorg

Bij PROO Leiden/Leiderdorp wordt elke dag hard gewerkt aan de kwaliteit van het onderwijs. Alle scholen volgen daarin hun eigen kwaliteitszorgcyclus.

Daarnaast zijn er de afgelopen jaren grote stappen gezet in de bovenschoolse kwaliteitszorg om te zorgen dat in de hele scholengroep planmatig aan kwaliteit gewerkt wordt. We onderscheiden kwaliteit en kwaliteitszorg; we streven naar kwaliteit en zorgen ervoor dat de kwaliteit op peil blijft. We beoordelen onze ambities systematisch en op basis van de bevindingen verbeteren of borgen we onze kwaliteit.

Onze kwaliteitszorg is niet losstaand. Het is altijd verbonden met schoolontwikkeling en professionele ontwikkeling. We streven ernaar dat alle teamleden competenties ontwikkelen die gerelateerd zijn aan de ontwikkelingen die we belangrijk vinden. Zo borgen we dat de schoolontwikkeling en de ontwikkeling van onze medewerkers parallel verloopt.

Kwaliteitskader

Als we het hebben over kwalitatief goed onderwijs, dan gaan we uit van ons kwaliteitskader. Dit kader is samen met de scholengroep vastgesteld en biedt een gemeenschappelijke taal van waaruit alle betrokkenen in onze scholengroep werken. Met alle scholen hebben we afgesproken dat we het kwaliteitskader als basis gebruiken, aangescherpt met de eigen visie op onderwijs en leren, het verhaal van de school.

Het kwaliteitskader is geordend op hoofdthema's:

- *Onderwijsleerproces en pedagogisch klimaat*
- *Onderwijsresultaten*
- *Kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur*

De drie hoofdthema's zijn verder onderverdeeld in zeven onderwijsdomeinen. Onderstaande afbeelding geeft hiervan een schematische weergave.

Kwaliteitskader PROO Leiden/Leiderdorp		
Onderwijsleerproces en Pedagogisch klimaat	Onderwijsresultaten	Kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur
• Pedagogisch klimaat en sociale veiligheid • Didactisch handelen	• Resultaten	• Kwaliteitscultuur en condities • Kwaliteitszorg en verantwoording op schoolniveau

- Aanbod en Onderwijstijd - Ontwikkeling en Ondersteuning van leerlingen		
---	--	--

Alle zeven **onderwijsdomeinen** staan met elkaar in verbinding. Dit betekent dat veranderingen in één van de afzonderlijke onderwijsdomeinen ook veranderingen in de andere domeinen én de ontwikkeling van de leerling tot gevolg hebben. De onderwijsdomeinen vormen de basislijnen van een web. Het streven is het bouwen van een zo stevig mogelijk web zodat de leerlingen in de klas optimaal tot ontwikkeling komen.

De Plan-Do-Check-Act-cyclus hanteren we als een denk- en handelingsmodel, omdat het uitnodigt om op een systematisch en cyclische manier van ervaringen te leren. We formuleren doelen/plannen/ambities (plan), voeren deze uit (do), gaan na of deze voldoen aan de verwachtingen (check) en we gaan hierover in gesprek en stellen indien nodig de plannen bij (act). Het geheel aan geplande activiteiten en maatregelen waarmee we de kwaliteit van het onderwijs in brede zin bepalen, bewaken en verbeteren vormen ons kwaliteitszorgsysteem.

Kwaliteitszorg op schoolniveau

Met behulp van het kader kijken we als school gericht naar ons eigen onderwijs. Het kader helpt bij het vinden van aangrijpingspunten om te werken aan een school waar kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen en het verklaren van eventuele tekortkomende kwaliteit. Het kader geeft richting aan datgene waarvan de kwaliteit moet worden gewaarborgd en verbeterd. Bovendien komt het overeen met de kwaliteitsstandaarden die de Inspectie van het Onderwijs hanteert.

Het schoolplan en het daaruit voortkomend jaarplan is ieder jaar het vertrekpunt van ons handelen. In onderstaande tabel beschrijven wij als school hoe wij zicht houden op de verschillende onderwijsdomeinen uit ons kwaliteitskader, waarbij een kritische blik van buiten een belangrijke rol speelt.

Onderwijsdomein	Instrumenten/kwaliteitsactiviteiten die wij als school gebruiken om zicht te houden op dit domein (zowel op school- als klasniveau)
Aanbod en onderwijstijd	Elk schooljaar berekenen wij onze uren, zodat de wettelijke norm van 7520 uur onderwijs in 8 jaar bewaakt wordt. Wij gaan structureel meer uren naar school dan wettelijk is vereist. Ons aanbod evalueren wij elk jaar en passen indien nodig aan. Methoden worden volgens een vastgesteld schema vervangen.
Pedagogisch klimaat en sociale veiligheid	Bij de kleutergroepen gebruiken wij de vragenlijsten van de methode KIJK.

	Vanuit de KANJERmethode nemen wij tweemaal per jaar vanaf groep 3 de sociale veiligheidsvragenlijst af. De leerlingen van de groepen 6, 7 en 8 maken ook de sociale veiligheidsvragenlijst vanuit Vensters op School. De directie en Intern Begeleider leggen klassenbezoeken af. Collegiale consultatie wordt gestimuleerd evenals het bezoeken van elkaar in de klas. Kindgesprekken zorgen ervoor dat de leerkracht vertrouwd met het kind in gesprek komt en zo het welbevinden kan monitoren.
Didactisch handelen	De directie en Intern Begeleider leggen klassenbezoeken af. Collegiale consultatie wordt gestimuleerd evenals het bezoeken van elkaar in de klas. Bij de klassenbezoeken kan er ook gebruik gemaakt worden van een kijkwijzer. Tijdens de audits staat het didactisch handelen van de leerkracht ook centraal.
Ontwikkeling en ondersteuning van leerlingen	Tijdens het groepsgesprek met de Intern Begeleider komt aan de orde welke kinderen specifieke ondersteuning moeten hebben. In de groep wordt al gewerkt op 3 niveaus en gebruiken de leerkrachten het GIP-model en geven volgens het IGD-model de lessen.
Resultaten	De resultaten van de groepen worden in weergegeven in een opbrengstenkatern. De trendanalyses geven (door de enorme individuele verschillen) echter niet weer wat wij willen weten. Daarom hebben wij een traject ingezet (met medewerking van OA) om de vorderingen van onze leerlingen op individueel niveau te volgen. Wij willen dit met ingang van schooljaar 2021-2022 implementeren.
Kwaliteitscultuur en condities	Op Leimundo werken wij met specialisten. Hierdoor kunnen wij zorgen voor kwaliteit. Specialist bij ons: taalspecialist, VVTO specialist, KANJER-coördinator, ICT-er, IB, ISK-IB
Kwaliteitszorg en verantwoording	De verantwoording van onze voornemens betreffende de kwaliteitszorg schrijven wij in ons jaarverslag. De tevredenheidsonderzoeken bij ouders, kinderen en medewerkers publiceren wij op onze website, alsook de voornemens ter verbetering van de kwaliteitszorg.

Kwaliteitszorgcyclus PROOLeiden/Leiderdorp

De zorg voor kwaliteit en bijbehorende kwaliteitscyclus vindt plaats op alle niveaus binnen de organisatie: op het niveau van het schoolbestuur, op het niveau van de

leerkracht en op het niveau van de school. De kwaliteitsvragen stellen we ons op alle niveaus. Hieronder gaan we kort in op de kwaliteitszorg-cyclus op het niveau van het schoolbestuur.

Met de scholengroep hebben we een stelsel ontwikkeld van kwaliteitszorg om de kwaliteit van het onderwijsleerproces en de leerresultaten te bevorderen. Dit staat beschreven in het bovenscholse kwaliteitsbeleid/handboek, waarin ons kwaliteitskader het uitgangspunt is. Hieronder beschrijven wij kort de gezamenlijke kwaliteitsactiviteiten die wij als scholengroep uitvoeren.

Vanuit het gezamenlijke koersplan van de scholengroep stellen we een vierjarig schoolplan op, met daarin de ambities voor de komende jaren. In het jaarplan staan de (kwaliteitszorg)doelen voor aankomend schooljaar, waarbij vooraf de wijze van evalueren van de doelen gespecificeerd wordt om het planmatig werken te bevorderen.

Ook audits vormen een onderdeel van de kwaliteitszorgcyclus op school en in de scholengroep. Sinds schooljaar 2017-2018 worden bij PROO Leiden/Leiderdorp collegiale audits uitgevoerd, onder begeleiding van een externe professionele auditor. Alle scholen worden in een periode van vier jaar één keer bezocht door het auditteam, bestaande uit leerkrachten, IB-er en schoolleiders vanuit onze eigen scholengroep. Leimundo heeft maart 2019 een audit gehad.

Het kwaliteitskader staat centraal tijdens de audit. Daarnaast kunnen scholen een school-eigen vraag stellen aan het auditteam. Collegiale audits dragen bij aan de kwaliteitsontwikkeling op school. Scholen krijgen met behulp van de audit beter zicht op hun eigen kwaliteit, op de sterke kanten en de verbeterpunten. De auditcommissie houdt de school als 'critical friend' als het ware een spiegel voor. Bovendien dragen de collegiale audits bij aan onze ambitie om een lerende organisatie te zijn. We kunnen samen en van elkaar veel leren. De uitkomsten die uit de audit naar voren komen neemt de school mee in de verdere schoolontwikkeling; de belangrijkste punten worden opgenomen in het schoolplan en/of jaarplan. Daarbij levert een audit ook gegevens op die benut kunnen worden in het kader van de verantwoording naar de omgeving (bestuur, ouders en andere partners) en de Inspectie van het Onderwijs.

Daarnaast maken we binnen PROO Leiden/Leiderdorp verschillende analyses/zelfevaluaties ten aanzien van het onderwijsleerproces en de leerresultaten. Met behulp van trendanalyses kijken we naar de opbrengsten, waarbij de resultaten vergeleken worden met het landelijk gemiddelde én een school-eigen norm die passend is bij de leerlingpopulatie op school en de school-eigen ambities. Bij Leimundo is een traject ingezet (met medewerking van OA) om de vorderingen van onze leerlingen op individueel niveau te volgen. We brengen ook het pedagogisch didactisch handelen op schoolniveau in kaart. Jaarlijks monitoren we de sociale veiligheid van de leerlingen in vanaf groep 3; minimaal

tweejaarlijks nemen wij een tevredenheidsonderzoek af onder medewerkers en ouders. Zie de planning van de verschillende tevredenheidsonderzoeken.

We voeren meerdere keren per jaar een gesprek met het bestuur/stafbureau over onze schoolontwikkeling. Aan het begin van het jaar is dit het ambitiegesprek. In dit gesprek staan de ambities van de school centraal, waarbij doelstellingen uit het schoolplan/jaarplan worden besproken, alsmede ontwikkelingen op personeel en financieel gebied. In de tweede helft van het schooljaar voeren scholen het kwaliteitsgesprek, waarbij aan de hand van de zelfanalyses/zelfevaluaties van de school t.a.v. het onderwijsleerproces gesproken wordt over de kwaliteit op school. De volgende vragen staan in dit gesprek centraal:

- *Leren leerlingen genoeg (onderwijsresultaten)?*
- *Krijgen ze goed les (onderwijsproces)?*
- *Voelen ze zich prettig op school (schoolklimaat)?*

Daarnaast voeren we nog gesprekken met het bestuur rondom HR en financiën.

Jaarlijks evalueren we bij het maken van het jaarverslag de kwaliteit van het onderwijs in zijn totaliteit geëvalueerd m.b.v. een evaluatie van alle aspecten van het kwaliteitskader denk aan de tussentijdse opbrengsten, eindopbrengsten, het beeld van het pedagogisch didactisch handelen, de monitor sociale veiligheid, de sociale opbrengsten, het auditrapport en de tevredenheidsonderzoeken van ouders en medewerkers. De analyses en gesprekken dienen als input voor de schoolbrede evaluatie en bijstellingen in beleid. We rapporteren jaarlijks aan belanghebbenden en leggen verantwoording af in het kader van kwaliteit aan inspectie, MR, Raad van Toezicht, stakeholders.

Het uitgangspunt in ons kwaliteitszorgsysteem is dat wij ontwikkelgericht werken. Dit betekent dat wij met en van elkaar leren.

7. Financieel beleid

De afspraken met betrekking tot de financiën van de school en de stichting zijn vastgesteld in het Financieel Beleidsplan 2020-2024.

De directeur-bestuurder van PROO Leiden/Leiderdorp is eindverantwoordelijk voor de effectieve besteding van de middelen. Het financiële beleid is erop gericht om de continuïteit van de stichting te waarborgen en de optimale randvoorwaarden te creëren om de gestelde doelen uit het Koersplan en het schoolplan van de school te realiseren. PROO Leiden/Leiderdorp wil een verantwoord financieel beleid voeren, waarbij middelen optimaal worden ingezet voor het verhogen van de onderwijskwaliteit en tegelijkertijd de risico's in de organisatie voldoende worden afgedekt. De beschikbare financiering wordt beleidsrijk ingezet.

Jaarlijks wordt er door de schoolleider een meerjarenbegroting opgesteld, ondersteunt door het stafbureau. De school beschikt hierna over een meerjaren-exploitatiebegroting met een geldigheid van vier jaar (personeel en materieel). De schoolbegroting wordt jaarlijks voorafgaande aan het kalenderjaar door de directeur-bestuurder vastgesteld.

Met behulp van een online rapportagetool monitort en bewaakt de directeur of de uitgaven van de school binnen de begroting blijven. Daarnaast vindt meerdere keer per jaar overleg plaats tussen de schoolleider en de teamleider financiën van het stafbureau over de financiële positie van de school aan de hand van de beschikbaar gestelde online rapportagetool.

PROO Leiden/Leiderdorp legt op een transparante, toegankelijke manier (publieke) verantwoording af over de besteding van geld en de geleverde prestaties. Dit gebeurt door het opstellen het door de accountant goedgekeurd jaarverslag.

Sponsoring

Het is belangrijk goede afspraken te maken als een school in zee gaat met een sponsor. Alle betrokkenen behoren te weten welke speelruimte er is. Om schoolleiders, schoolbesturen, ouders en leerlingen houvast te bieden bij het nadenken over een *verantwoord sponsorbeleid*, zijn de spelregels vastgelegd in het convenant Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring. Scholen van PROO Leiden/Leiderdorp volgen en ondersteunen dit convenant.

https://www.poraad.nl/files/themas/school_kind_omgeving/convenant_sponsoring.pdf

8. Meerjarenplan 2021-2024

Onze ambities uitgezet in de toekomst		2021	2022	2023	2024
Ambities die ons onderwijs versterken					
Wij zorgen ervoor dat onze basis op orde is: taal, rekenen en lezen zijn op niveau. Onze organisatie zorgt ervoor dat onze kinderen optimaal kunnen leren.					
	Wij zorgen voor een doorgaande leerlijn taal.	✓	✓		
	Wij zorgen voor een doorgaande leerlijn rekenen.	✓	✓		
	Wij werken aan het geven van goede lessen (IGDI-GIP)	✓	✓	✓	✓
Ons onderwijs is uitdagend en betekenisvol.					
	Wij leren kinderen kritisch te leren denken.	✓	✓	✓	✓
	Wij geven invulling aan de 21 ^{ste} eeuwse vaardigheden.	✓	✓	✓	✓
	Wij geven aandacht aan het probleemoplossend leren.	✓	✓	✓	✓
	Wij zorgen voor goede ICT-vaardigheden bij de kinderen.	✓	✓	✓	✓
Wij bereiden onze kinderen voor op een internationaal georiënteerde samenleving.					
	Wij geven verdere invulling van het vak Engels als kernvak.	✓	✓	✓	✓
	Wij krijgen het officiële keurmerk VVTO.	✓			
	Wij verzorgen internationaal georiënteerde lessen.	✓	✓	✓	✓
	Wij nemen deel aan uitwisselprogramma's.	✓	✓	✓	✓
Op onze school zijn de ouders op een goede manier betrokken bij het onderwijs en de organisatie hiervan.					
	Wij verzorgen elk schooljaar informatieavonden.	✓	✓	✓	✓
	Wij nodigen ouders actief uit lessen bij te wonen.		✓		✓
	Wij organiseren gespreksavonden met specifieke thema's.	✓	✓	✓	✓
	Wij zetten de groep <i>ouderinitiatief</i> in hun kracht.	✓	✓		
Ontwikkelgericht schoolteam					
Ons team is professioneel en geschoold. Er wordt gewerkt met verschillende coördinatoren en specialisten. Er is een goede samenwerking waarbij feedback en feed forward gewoon is. Er wordt actief gewerkt aan eigenaarschap, reflectie en persoonlijke ontwikkeling.					
		2021	2022	2023	2024
	Wij hebben een scholingsplan gericht op de schoolontwikkeling.	✓	✓	✓	✓
	Elk teamlid heeft een eigen ontwikkelplan. (POP)	✓	✓	✓	✓
	Elk teamlid is verantwoordelijk voor het eigen bekwaamheidsdossier.	✓	✓	✓	✓
	Onze zorgstructuur is gericht op het groeien naar gezamenlijke verantwoordelijkheid.	✓	✓	✓	✓
Gerichtheid op samenwerking					
Wij maken contact met externen om ons onderwijs te versterken. (onder andere: gemeente, scholen voor VO, Technolab, bestuur, Hogeschool Leiden, JES Rijnland, inzet native speaker)					
Wij zijn een onderwijskansen school met Internationale Schakelklassen. Dit eist een goede samenwerking met ouders en gespecialiseerde zorginstanties.					

	2021	2022	2023	2024
Wij organiseren themabijeenkomsten voor ouders.	✓	✓	✓	✓
Wij maken beleid rondom de samenwerking met ouders (ook met de groep <i>ouderinitiatief</i>).	✓	✓		
Wij evalueren de inzet van de native speaker.	✓		✓	
Wij willen een gerichtere samenwerking op het gebied van de gezamenlijke activiteiten tussen Leimundo en De Ley.		✓	✓	✓
Wij willen de samenwerking met JES Rijnland intensiveren.	✓	✓		
Overige beleidsterreinen				
HR/Personeel				
	2021	2022	2023	2024
Wij hebben stageplaatsen voor LIO-ers, PABO-studenten en studenten onderwijsassistent.	✓	✓	✓	✓
Wij hebben een overzicht van de benodigde specialisaties, zodat wij bij vacatureruimte gericht kunnen werven op basis van ontbrekende kennis, specialisatie en/of affiniteit.	✓	✓		
Wij monitoren en bespreken de kwaliteit van de leerkracht op het gebied van pedagogisch en didactisch handelen door klassenbezoeken met behulp van kijkwijzers.	✓		✓	
Wij vinden het belangrijk dat onze medewerkers zich verantwoordelijk voelen voor de organisatie als geheel.	✓	✓	✓	✓
Financiën				
	2021	2022	2023	2024
Jaarlijks stellen wij in samenwerking met het bestuur de begroting vast.	✓	✓	✓	✓
Wij kunnen door het zoeken naar subsidies extra activiteiten ontwikkelen die bijdragen aan de kwaliteit van ons onderwijs.	✓	✓	✓	✓
Onderwijskwaliteit				
	2021	2022	2023	2024
Pedagogisch klimaat en sociale veiligheid				
Wij gaan agressie en pesten tegen (o.a. Kanjertraining)	✓	✓	✓	✓
Wij gaan uit van een persoonlijke benadering en gezamenlijke verantwoordelijkheid.	✓	✓	✓	✓
Wij versterken de sociale en emotionele vaardigheden bij onze kinderen. (o.a. Kanjertraining)	✓	✓	✓	✓
De medewerkers van Leimundo zorgen voor een veilige en prettige omgeving, waarbij iedereen welkom en geaccepteerd is.	✓	✓	✓	✓
De medewerkers van Leimundo werken vanuit het hart.	✓	✓	✓	✓
Didactisch handelen				
Wij helpen kinderen hun talent te ontdekken en stimuleren hen om dit verder te ontwikkelen.	✓	✓	✓	✓
De leerkrachten gaan met de kinderen in gesprek.	✓	✓	✓	✓

Wij zetten in op een activerende didactiek met als motto 'zet het kind weer aan'.	✓	✓	✓	✓
De leerkracht daagt de kinderen uit om zich te laten zien (tijdens vieringen en/of open podium)	✓	✓	✓	✓
Aanbod en Onderwijstijd				
Wij zorgen ervoor dat de onderwijstijd effectief benut wordt.	✓	✓	✓	✓
Wij geven expliciete aandacht voor woordenschat in ons onderwijs.	✓	✓	✓	✓
Het gebouw en de lokalen zijn uitdagend ingericht. Zichtbaar is welke ambities wij hebben. (taal, Engels, communicatie, internationaal georiënteerd)	✓	✓	✓	✓
Zicht op Ontwikkeling en (extra) Ondersteuning van leerlingen				
Wij hebben tweemaal per jaar groeps gesprekken met de intern begeleider.	✓	✓	✓	✓
Ons schoolondersteuningsplan is up-to-date en vermeldt wat onze mogelijkheden op school zijn.	✓		✓	
Wij hebben goede samenwerking met PPO Regio Leiden om de leerkrachten te helpen bij het werken met kinderen die extra ondersteuning nodig hebben.	✓	✓	✓	✓
Resultaten (incl. toetsing en vervolgsucces)				
Bij de kleutergroepen gebruiken wij de methode KIJK om de vorderingen van de kinderen te volgen.	✓	✓	✓	✓
Bij de groep 3 gebruiken wij de signaleringen die bij de methode Veilig Leren Lezen aangeboden worden.	✓	✓	✓	✓
Bij de overige groepen gebruiken wij het CITO-leerlingvolgsysteem.	✓	✓	✓	✓
De leerkrachten evalueren de resultaten en stellen aan de hand hiervan het groepsplan op.	✓	✓	✓	✓
Kwaliteitszorg en verantwoording				
Wij stellen een individueel vorderingenrapport op (in samenwerking met OA).	✓	✓	✓	✓
De directie en intern begeleider maken halfjaarlijks een analyse van de resultaten, delen dit met het team en maken vervolgspraken.	✓	✓	✓	✓
Huisvesting/Facilitair				
	2021	2022	2023	2024
Wij hebben een prachtig gebouw, waarin wij samenwerken met De Ley, de Leistroom en Smallsteps. Dat vraagt om goed overleg en een gezamenlijke inspanning om het gebouw in goede staat te houden.	✓	✓	✓	✓
Leimundo groeit met het aantal kinderen. Op termijn vraagt dit meer ruimte in het gebouw. Met het bestuur moet hier goed overleg gevoerd worden.	✓	✓	✓	✓

ICT				
	2021	2022	2023	2024
Wij willen de ICT-vaardigheden integreren in het onderwijs. Deze voornemens staan in een gedegen ICT-beleidsplan.	✓	✓		
Onze kinderen zijn mediawijs.	✓	✓	✓	✓
Onze hardware wordt tijdig vervangen (beleidsplan ICT)	✓		✓	
Organisatie/communicatie/imago/PR/Profilering				
	2021	2022	2023	2024
De website is up-to-date.	✓	✓	✓	✓
De website bevat alle noodzakelijke informatie.	✓	✓	✓	✓
Wij zorgen ervoor dat van bijzondere activiteiten er een publicatie in de plaatselijke pers verschijnt.	✓	✓	✓	✓
Wij zorgen ervoor dat onze ouders de Leimundo-app goed kunnen gebruiken.	✓	✓	✓	✓
De ouders ontvangen van ons regelmatig een nieuwsbulletin.	✓	✓	✓	✓
Wij zorgen ervoor dat intern iedereen op de hoogte kan zijn van de ontwikkelingen binnen de school.	✓	✓	✓	✓
Onze ambities zijn duidelijk zichtbaar in de school.	✓	✓	✓	✓
Wij zorgen ervoor dat onze ouders op de hoogte zijn van onze ambities, doelen en plannen.	✓	✓	✓	✓

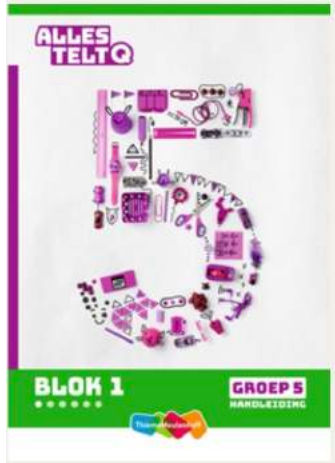
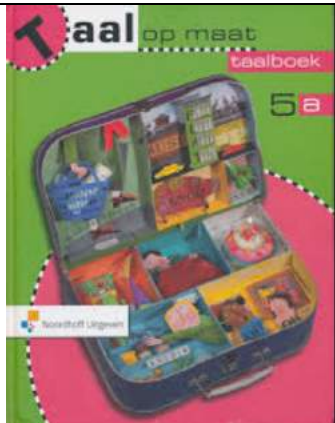
Kwaliteitsplanning Leimundo

	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Audit			✓	
Beoordelingsgesprekken		✓		✓
Functioneringsgesprekken	✓		✓	
Lerarentevredenheidsonderzoek	✓	✓	✓	✓
Opstellen jaarplan en -verslag	✓	✓	✓	✓
Oudertevredenheidsonderzoek		✓		✓
QuickScan Welzijn Personeel			✓	
Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E)			✓	
Schoolgids	✓	✓	✓	✓
Schoolondersteuningsprofiel	✓			
Schoolplan	✓			
Sociale veiligheidslijsten kinderen	✓	✓	✓	✓
Veiligheidsbeleid			✓	
Vensters bijwerken	✓	✓	✓	✓
Zelfevaluatie (analyse en zicht op ontwikkeling)	✓	✓	✓	✓
Zelfevaluatie opbrengsten	✓	✓	✓	✓
Zelfevaluatie Pedagogisch en Didactisch Handelen	✓	✓	✓	✓

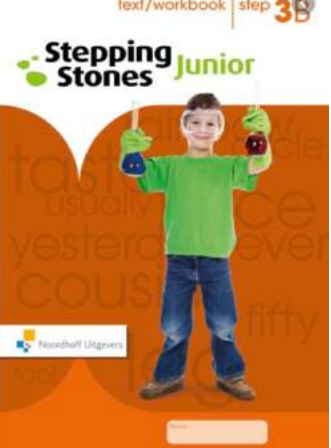
9. Gerelateerde documenten cq bijlagen

1. Aanmeldprotocol (gemeente Leiden samen met schoolbesturen)
2. Arbo beleidsplan Leimundo
3. Bekwaamheidseisen leraar en PO competenties leraar
4. Beleid groep 1-2 Leimundo
5. Generatiemanagement PROO Leiden/Leiderdorp
6. Gesprekkencyclus PROO Leiden/Leiderdorp (beoordeling en functionering)
7. ICT beleidsplan Leimundo
8. Internationalisering op Leimundo
9. Koersplan PROO Leiden/Leiderdorp
10. Kwaliteitsbeleid PROO Leiden/Leiderdorp
11. Kwaliteitsplanning Leimundo
12. Leerkrachtttevredenheidsonderzoek
13. Leerlingtevredenheidsonderzoek
14. Mobiliteitsbeleid PROO Leiden/Leiderdorp
15. Nieuwkomersbeleid
16. Ondersteuningsplan PPO Leiden
17. Onderwijstijd Leimundo
18. Oudertevredenheidsonderzoek
19. Overzicht methoden en toetsen Internationale Klas
20. Procedure advies vervolgonderwijs
21. Schoolgids Leimundo
22. Schoolondersteuningsprofiel
23. Taakbeleid
24. Taalbeleidsplan Leimundo
25. Toetskalender Leimundo
26. TOPklas Leimundo
27. Trendanalyse Leimundo
28. Veiligheidsbeleid scholengroep, veiligheidsplan Leimundo
29. Vormen van interne communicatie en overlegstructuur
30. Professionaliseringsbeleid
31. Zorgactieplan Leimundo

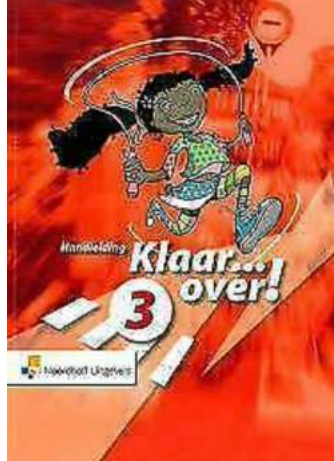
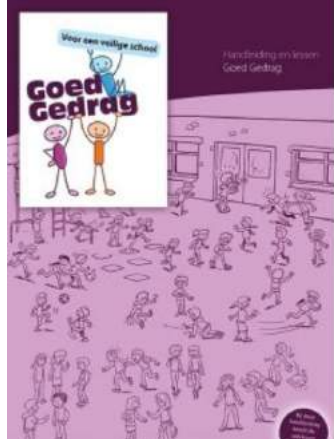
Methodenoverzicht

Vak	Omschrijving
 	Rekenen – Alles Telt Q – Thiemen Meulenhof ALLES TELT Q VOOR HET REKENONDERWIJS VAN NU De wereld verandert en daarmee ook het rekenonderwijs. Alles telt Q is een rekenmethode die uitgaat van kansen! Kinderen krijgen zekerheid in het leren rekenen en passen de kennis toe in rekensituaties uit de alledaagse praktijk. Met plezier, succesvol leren rekenen, daar gaat het om! Alles telt Q richt zich op het antwoord van de som en op het proces van het leren rekenen bij kinderen. Plezier in rekenen, eigenaarschap, fouten durven maken én daarvan leren, keuzevrijheid hebben en succeservaringen opdoen! Alleen zó bereik je de beste resultaten. Als leerkracht speel je een sleutelrol in succesvol rekenonderwijs, interactie tussen jou en je leerlingen staat centraal. Eén van de belangrijkste uitgangspunten van Alles telt Q is de theorie over de “growth mindset”. Kinderen leren nadenken over hun eigen leerproces, door o.a. formatieve evaluatie en met behulp van verschillende feedback vormen komt ieder kind steeds een stapje verder. Want uiteindelijk is dát waar we allemaal blij van worden: als je een kind ziet groeien.
	Rekenen – Rekentuin – Prowise Learn Extra oefenstof naast de rekenmethode of meer uitdaging voor al je leerlingen? Rekentuin is hét online oefenprogramma ter aanvulling op je methode. In Rekentuin oefenen kinderen vanaf groep 1 t/m 8 spelenderwijs en op hun eigen niveau rekenvaardigheden met uitdagende online rekenspellen.
	Taal – Taal op Maat – Noordhoff Met gemak naar een optimaal resultaat De heldere structuur en overzichtelijke vormgeving van Taal op maat geeft leerlingen houvast en de leerkracht gebruiksgemak. De methode heeft een ijzersterke didactiek. Er is een uitgebreide leerlijn woordenschat, gebaseerd op Verhallen, en een adaptieve digitale woordenschattrainer om extra te oefenen. Er zijn vier differentiatieroutes met bijbehorend materiaal en naast de pluslijn zijn er motiverende en geïntegreerde projecten met 21e- eeuwse vaardigheden. Zo bereikt iedere leerling zijn of haar optimale niveau voor de stap naar het voortgezet onderwijs.

	Taal – Taalzee – Prowise Learn Spelenderwijs taal oefenen. Extra taal en spelling oefenen naast de methode in de klas? Of zoek je passend oefenmateriaal voor al je leerlingen? Met Taalzee oefenen kinderen van groep 1 t/m 8 of in het VO spelenderwijs en op hun eigen niveau spelling en taal met leuke online taalspellen.
	Spelling – Spelling op Maat – Noordhoff Kinderen leren doelgericht en systematisch steeds beter spellen In Spelling op maat staan klanken centraal, aangevuld met spellingregels. Leerlingen verbeteren hun spellingprestaties systematisch en doelgericht volgens de principes van opbrengstgericht werken. Spelling op maat bevat duidelijke leerroutes voor methodevolgers, taalzwakke en taalsterke leerlingen. Er is verlengde instructie mogelijk, elke les bevat opdrachten die inspelen op tempo- of niveauverschil en zijn er herhalingslessen opgenomen.
	Begrijpend lezen – Taal op Maat – Noordhoff Begrijpend lezen - Nieuwsbegrip XL – Goed kunnen begrijpend lezen is een belangrijk ingrediënt voor schoolsucces. Daarom is onze missie om kinderen zo goed mogelijk te leren begrijpend lezen. Met Nieuwsbegrip heb je rijk materiaal in handen: interactieve leeslessen op zes niveaus, oefenen op papier en digitaal en werken aan het vergroten van de woordenschat. Dat is Nieuwsbegrip in een notendop. Maar er is nog veel meer, zoals handige digibordtools, een wekelijkse video van NOS Jeugdjournaal en materiaal voor thuis.
	Technisch lezen - Estafette – Zwijsen Technisch lezen – Veilig leren lezen - Zwijsen Estafette staat voor technisch leesonderwijs op maat. De materialen bieden je daar alle ruimte voor. Leuke werkboeken, spannende leesboeken en informatieve omnibussen voor de leerlingen. In groep 3 gebruiken wij de methode Veilig leren lezen. Veilig leren lezen is al generaties lang de meest gebruikte en meest succesvolle methode voor aanvankelijk lezen en taal in groep 3. Maar liefst 80 procent van alle kinderen in Nederland leert lezen en spellen met deze methode.

	De klank en de letter staan centraal in verschillende woordcombinaties: • Letters leren door te luisteren, voelen, kijken, schrijven en ordenen; • Dankzij de automatiseerlijn gaan leerlingen vlotter lezen en maken ze sneller de stap naar het lezen van zinnen en teksten; • Geïntegreerde leerlijn voor spelling en woordenschat.
	Schrijven – Pennenstreken - Zwijzen Hoewel we in een digitaal tijdperk leven, blijven pen en papier onmisbaar. We maken lijstjes, schrijven kaarten, noteren afspraken op papier. Dat blijft. En belangrijker nog, met onze zelfgeschreven teksten en ons eigen handschrift laten we zien: dit ben ik. Met Pennenstreken maken leerlingen van groep 1 tot en met 8 een immense schrijfontwikkeling door. Van 'hoe hou je het beste een pen vast?' tot het ontplooiën van een eigen vlot en leesbaar handschrift.
	Engels – Stepping Stones – Noordhoff Je komt verder met Stepping Stones Junior! Je goed in het Engels kunnen redden is belangrijker dan ooit. Kinderen leren tot ongeveer hun negende jaar het makkelijkst een vreemde taal, dus vroeg beginnen loont. Daarom kiezen steeds meer basisscholen ervoor om van groep 1 tot en met 8 Engels te geven. Stepping Stones Junior biedt alle handvatten en materiaal om goede én leuke lessen Engels te geven. Met een rijk taalaanbod en afwisselende werkvormen geef je interactieve, motiverende lessen. Met een uitgebreide woordenschat en met zelfvertrouwen in het communiceren in een andere taal, gaan kinderen met voorsprong naar de brugklas.

	Engels – Words&Birds – Prowise Learn Engels oefenen naast de methode of je leerlingen extra uitdaging bieden? Met Words&Birds oefenen kinderen van groep 5 t/m 8 spelenderwijs hun Engelse taalvaardigheden. Volledig online en automatisch op hun eigen niveau. Zo helpt Words&Birds ieder kind vooruit!
	Natuur en Techniek – Leefwereld – Noordhoff Deze methode wordt door ons vervangen.
	Aardrijkskunde – Wijzer door de wereld – Noordhoff Deze methode wordt door ons vervangen.
	Geschiedenis – Wijzer door de tijd – Noordhoff Deze methode wordt door ons vervangen.

	Verkeer – Klaar Over - Noordhoff Deze methode wordt door ons vervangen.
	Sociaal- emotionele vorming - Kanjertraining Kanjertraining gaat over het bevorderen van onderling vertrouwen in groepen en het zelfvertrouwen. Vertrouwen is de basis voor het creëren van rust in de klas, het stimuleren van sociale veiligheid en een prettig schoolklimaat.
	Sociaal- emotionele vorming - Goed Gedrag Goed gedrag is een totaalpakket met 3 waardenlessen over respect, veiligheid en verantwoordelijkheid en 20 gedragslessen met bijbehorende posters en lijntekeningen. De lessen van <i>Goed Gedrag - Voor een veilige school</i>: • versterken een sociaal veilig schoolklimaat • leren kinderen gedragsregels aan • bieden scholen een concreet stappenplan bij ongewenst gedrag De gedragsregels uit <i>Goed Gedrag</i> bieden kinderen duidelijkheid en veiligheid.